

PATVIRTINTA

Varėnos rajono savivaldybės administracijos
direktorius 2022 m. kovo 17 d. įsakymu Nr.
DV-244

VARĖNOS RAJONO SAVIVALDYBĖS 2021 M. ŠVIETIMO PAŽANGOS ATASKAITA

Varėnos rajono savivaldybė savo veiklą švietimo srityje organizavo vadovaudamasi švietimą reglamentuojančiais teisės aktais ir 2021 metų pažangos ataskaita parengta atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gegužės 15 d. nutarimu Nr. XI-2015 patvirtintą Lietuvos pažangos strategiją „Lietuva 2030“; Lietuvos Respublikos Seimo 2013 m. gruodžio 23 d. nutarimu Nr. XII-745 patvirtintą Valstybinio švietimo 2013–2022 metų strategiją; Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. Nr. XIV-72 patvirtintą Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programą; Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 998 patvirtintą 2021–2030 metų nacionalinį pažangos planą; Geros mokyklos koncepciją; Varėnos rajono savivaldybės tarybos 2020 m. lapkričio 30 d. sprendimu Nr. T-IX-463 patvirtintą Varėnos rajono savivaldybės 2021–2023 metų strateginį veiklos planą. Šiame plane numatyti švietimo srities tikslai:

Strateginis tikslas. Sudaryti palankias sąlygas išsilavinusios, aktyvios, saugios ir sveikos visuomenės ugdymui.

Žinių visuomenės plėtros programos tikslai:

1. Užtikrinti ugdymo(si) sąlygas, formų, programų įvairovę ir kokybę.

Uždaviniai:

1.1. Sudaryti sąlygas įgyvendinti ugdymo planus ir programas ikimokyklinio ugdymo ir bendrojo ugdymo mokyklose.

1.2. Sudaryti sąlygas mokiniams tenkinti pažinimo, ugdymosi ir saviraiškos poreikius neformaliojo švietimo mokyklose.

2. Sudaryti sąlygas gabių ir talentingų vaikų ugdymui ir ugdymuisi.

Uždavinys – skatinti ir remti vaikų ir mokinių meninę, sportinę, kūrybinę raišką bei materialiai remti buvusius Varėnos rajono abiturientus, gerai ir labai gerai besimokančius aukštosiose mokyklose.

3. Didinti suaugusiųjų švietimo, pagalbos mokyklai ir šeimai paslaugų kokybę ir prieinamumą, formuojant bendruomenės mokymosi visą gyvenimą bei darnaus vystymosi nuostatas.

Uždaviniai:

1. Tobulinti pedagogų kompetencijas, įgalinančias skatinti mokinių mokymosi motyvaciją, padėti rajono bendruomenei įgyti kompetencijas, padedančias prisitaikyti prie besikeičiančios visuomenės.

2. Gerinti pagalbos mokyklai, mokiniui ir šeimai kokybę ir prieinamumą, ugdant specialiųjų poreikių ir psichologinių bei elgesio problemų turinčius mokinius ir vaikus.

4. Gerinti švietimo įstaigų materialinę bazę ir užtikrinti saugią ugdymo(si) aplinką.

Uždavinys – vykdyti švietimo įstaigų pastatų renovaciją ir aplinkos modernizavimą, užtikrinant atitikimą higienos normoms pagal kontroliuojančių institucijų reikalavimus

Bendruomeniškumo ugdymo ir visuomenės saugumo užtikrinimo programos tikslai:

1. Skatinti rajono bendruomenių aktyvumą ir sudaryti sąlygas jų veiklos plėtotei.

Uždavinys – skatinti ir remti rajono miesto, kaimo bendruomenių, jaunimo bei kitų organizacijų veiklą.

Uždaviniui įgyvendinti vykdyta priemonė – Atvirojo darbo su jaunimu veiklos užtikrinimas.

2. Vykdyti smurto ir nusikalstamumo prevenciją, žmogaus teisių ir laisvių apsaugą, viešosios tvarkos ir visuomenės saugumo užtikrinimą.

Uždavinys. Sukurti saugią aplinką rajone įgyvendinant smurto ir nusikalstamumo prevencijos priemones bei teikiant kokybiškas priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo paslaugas.

Uždaviniui įgyvendinti vykdyta priemonė – Smurto ir nusikalstamumo prevencijos projektų finansavimas.

Varėnos rajono 2021 m. švietimo prioritetas:

- Švietimo organizavimo procesų ir mokymosi pasiekimų pažanga bei švietimo įstaigų aplinkos modernizavimas.

2021 metais dėl ekstremalios situacijos šalyje ir dėl COVID-19 pandemijos Švietimo skyrius, švietimo įstaigos turėjo pertvarkyti savo veiklą vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Valstybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centro priimtais sprendimais, Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos (ŠMSM) dokumentais ir rekomendacijomis dėl nuotolinio mokymo organizavimo būdo, aplinkraščiais bei Savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų vadovo rekomendacijomis. Tokia situacija turėjo įtakos rajono švietimo sektoriaus 2021 metams išsikeltų tikslų, uždavinių ir priemonių įgyvendinimui.

1. Švietimo kontekstas. Švietimo aplinka.

1.1. Mokyklų tinklo efektyvumas bei švietimo paslaugų prieinamumas.

Besikeičiant demografinėi padėčiai rajone, šalies vidaus ir išorės migracijai, rajone mažėjant mokyklinio amžiaus vaikų skaičiui, keitėsi mokyklų dydis ir jų skaičius. Per 2016–2020 m. laikotarpį buvo reorganizuotos: Varėnos „Šaltinėlio“ pradinė mokykla prijungiant ją prie Varėnos „Ryto“ progimnazijos, Varėnos r. Merkinės pagrindinė mokykla prijungiant ją prie Varėnos r. Merkinės Vinco Krėvės gimnazijos, likviduotos Varėnos r. Marcinkonių ir Varėnos r. Vydenių pagrindinės mokyklos, Varėnos r. Liškiavos mokykla-daugiafunkcis centras pertvarkyta į Varėnos r. Liškiavos daugiafunkcij centrą, o Varėnos r. Nedzingės mokykla-daugiafunkcis centras pertvarkyta į Varėnos r. Perlojos daugiafunkcio centro Nedzingės daugiafunkcij skyrių.

1 lentelė. Bendrojo ugdymo mokyklų ir mokinių skaičiaus kaita 2017–2021 metais

Bendrojo ugdymo mokyklos	2017– 2018	2018– 2019	2019– 2020	2020– 2021	2021– 2022
1. Varėnos „Ažuolo“ gimnazija	443	416	385	382	386
2. Varėnos r. Valkininkų gimnazija	231	220	212	203	202
3. Varėnos r. Merkinės V. Krėvės gimnazija	271	263	263	251	237
4. Varėnos „Ryto“ progimnazija	660	654	686	702	719
5. Varėnos r. Senosios Varėnos A. Ryliškio pagrindinė mokykla	136	129	119	111	112
Varėnos r. Senosios Varėnos A. Ryliškio pagrindinės mokyklos Ikimokyklinio priešmokyklinio ugdymo skyrius	–	–	–	–	85
Varėnos r. Senosios Varėnos A. Ryliškio pagrindinės mokyklos Gudžių pradinis skyrius	8	10	10	10	8
6. Varėnos r. Matuizų pagrindinė mokykla	182	174	175	176	158
7. Varėnos r. Žilinių pagrindinė mokykla	80	77	67	60	57
8. Varėnos r. Panočių pagrindinė mokykla	58	53	55	44	–

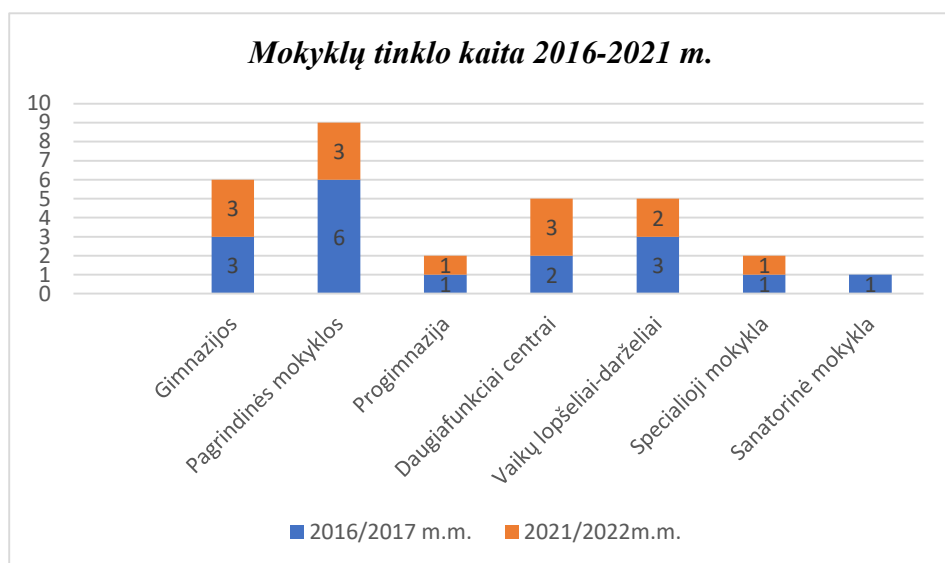
9. Varėnos r. Marcinkonių pagrindinė mokykla	54	50	25	–	–
Varėnos r. Marcinkonių daugiavfunkcis centras	–	–	–	6	6
10. Varėnos r. Vydenių pagrindinė mokykla	56	32	13	–	–
11. Varėnos specialioji mokykla	17	18	17	16	18
12. Varėnos „Žilvičio“ vaikų l./d.	197	217	209	202	199
Varėnos „Žilvičio“ vaikų l./d. Panočių ikimokyklinio priešmokyklinio ugdymo skyrius					9
13. Varėnos „Pasakos“ vaikų l./d.	181	166	166	177	188
14. Varėnos r. Senosios Varėnos „Nykštuko“ vaikų l./d.	77	75	75	79	–
15. Varėnos r. Liškiavos daugiavfunkcis centras	6	9	6	5	5
16. Varėnos r. Perlojos daugiavfunkcis centras	3	4	6	–	–
Varėnos r. Perlojos daugiavfunkcio centro Nedzingės daugiavfunkcis skyrius	9	10	10	10	8
17. Valkininkų sanatorinė mokykla	28	–	–	–	–
18. Technologijos ir verslo mokyklos Jaunimo klasės	38	30	37	35	32

Duomenų šaltinis: Švietimo skyriaus informacija

Varėnos rajono savivaldybės taryba 2021 m. balandžio 7 d. sprendimu Nr. T-IX-607 nusprendė iki 2021 metų rugpjūčio 31 dienos likviduoti Varėnos r. Panočių pagrindinę mokyklą, įsteigiant Varėnos „Žilvičio“ vaikų lopšelio-darželio Panočių ikimokyklinio priešmokyklinio ugdymo skyrių. Varėnos rajono savivaldybės tarybos 2021 m. gegužės 25 d. sprendimu Nr. T-IX-667 nuspręsta Varėnos r. Senosios Varėnos „Nykštuko“ vaikų lopšelių-darželių reorganizuoti ir prijungti prie Varėnos r. Senosios Varėnos Andriaus Ryliškio pagrindinės mokyklos, įsteigiant Varėnos r. Senosios Varėnos Andriaus Ryliškio pagrindinės mokyklos ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo skyrių.

Varėnos rajono savivaldybės tarybos 2021 m. birželio 31 d. sprendimu Nr. T-IX-685 nuspręsta reorganizuoti biudžetinę įstaigą Varėnos moksleivių kūrybos centrą, prijungiant ją prie Varėnos švietimo centro.

1 diagrama

Duomenų šaltinis: Švietimo skyriaus informacija

Varėnos rajono savivaldybės taryba 2021 m. vasario 26 d. sprendimu Nr. T-IX-547 patvirtino Varėnos rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos 2021–2025 metų bendrąjį planą. Mokyklų tinklo pertvarkos bendrojo plano paskirtis – sukurti efektyvumo, prieinamumo ir kokybės reikalavimus atitinkantį mokyklų tinklą savivaldybėje, turėti pakankamai pradinio, pagrindinio, vidurinio bei neformaliojo švietimo programų teikėjų, sudaryti sąlygas visiems vietos bendruomenės nariams ugdytis bei užtikrinti jų teisę įgyti išsilavinimą pagal nustatytus valstybės išsilavinimo standartus.

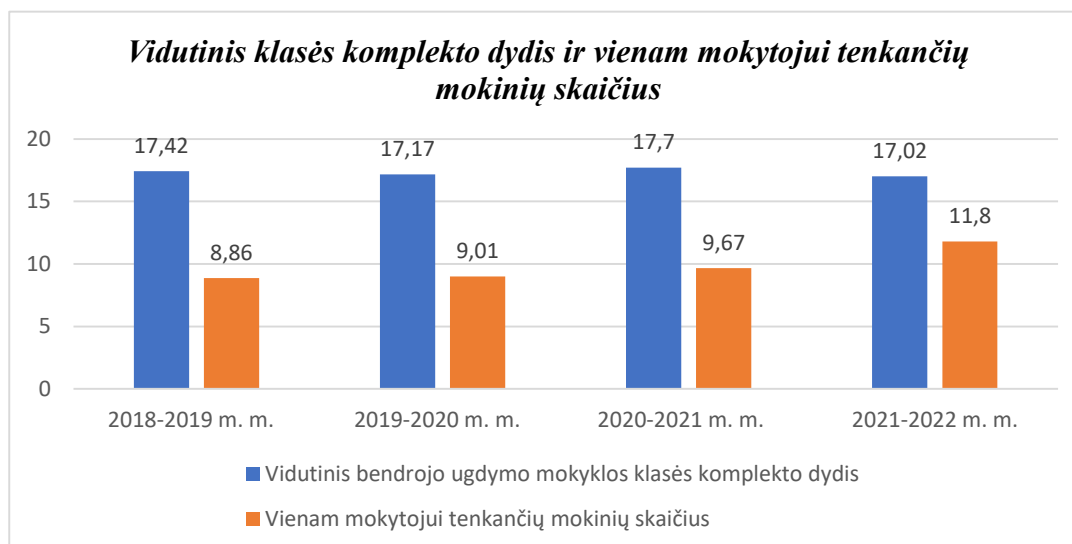
Nuo 2021 metų rugsėjo 1 dienos Varėnos rajono savivaldybės ugdymo įstaigų tinklą sudaro 16 biudžetinių įstaigų, teikiančių ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio, vidurinio, neformaliojo ugdymo programas:

- ✓ 3 gimnazijos,
- ✓ 1 progimnazija,
- ✓ 3 pagrindinės mokyklos,
- ✓ 1 specialioji mokykla,
- ✓ 3 daugiafunkciai centrai,
- ✓ 2 ikimokyklinio ugdymo įstaigos, kurių viena turi skyrių,
- ✓ Jadvygos Čiurlionytės menų mokykla,
- ✓ Švietimo centras su Pedagoginių psichologinių paslaugų skyriumi, neformaliojo vaikų ugdymo skyriumi, Atviru jaunimo centru ir Turizmo informacijos skyriumi.

- ✓ Varėnos technologijos ir verslo mokykla, kur pagal pasirašytą susitarimą moko 14–16 metų jaunuolius jaunimo klasėse (pagrindinio ugdymo programos antras koncentras).

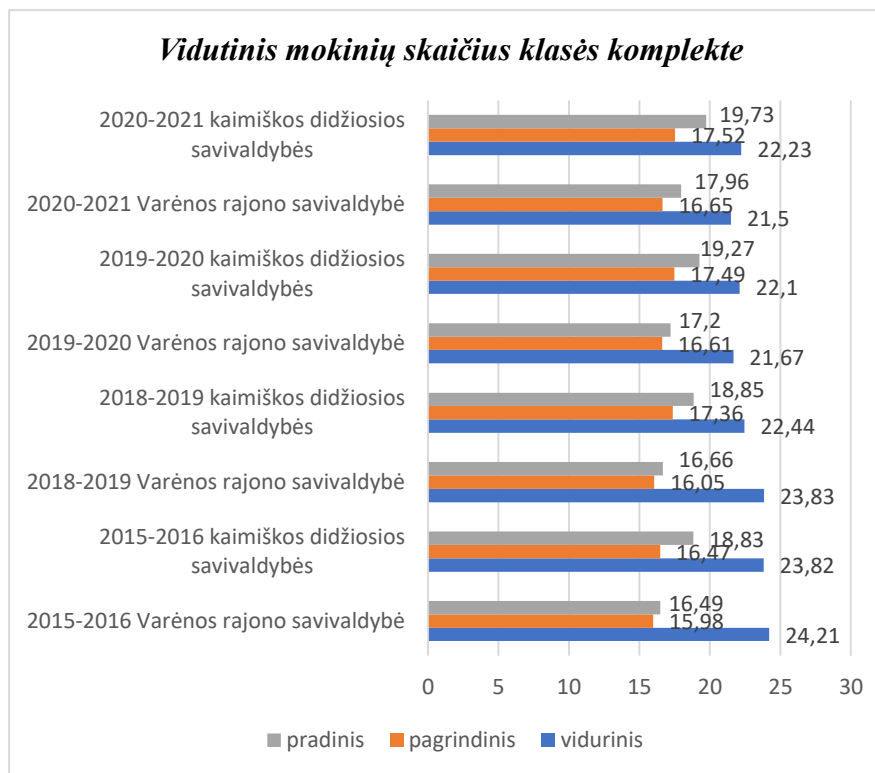
Pradinio ir pagrindinio ugdymo programos vykdomos „Ryto“ progimnazijoje, Senosios Varėnos A. Ryliškio, Matuizų ir Žilinių pagrindinėse mokyklose bei Valkininkų ir Merkinės V. Krėvės gimnazijose. Vidurinio ugdymo programa vykdoma Varėnos „Ažuolo“, Valkininkų ir Merkinės V. Krėvės gimnazijose.

2 diagrama

Duomenų šaltinis: ŠVIS

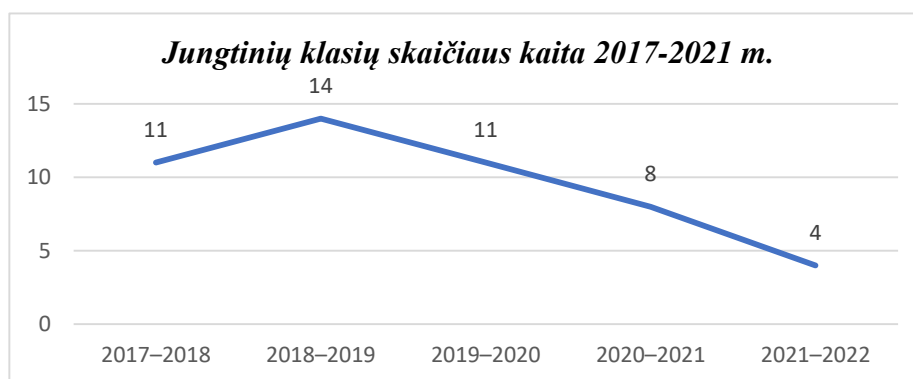
Vidutinis Varėnos r. savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklos klasės komplekto dydis dešimtosiomis procento dalimis keičiasi, o vienai mokytojo sąlyginei pareigybei tenkančių mokinių skaičius bendrojo ugdymo mokyklose didėja. Nuo 2018–2019 m. m. šis skaičius padidėjo 33,2 %.

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Pagal viešuosius Švietimo valdymo informacinės sistemos (toliau – ŠVIS) duomenis Varėnos rajono mokyklų vidutinis mokinių skaičius klasės komplekte nuo 2015–2016 m. m. iki 2020–2021 m. m. vidurinio ugdymo mokinių skaičius klasės komplekte sumažėjo 11,2 %. Lyginant 2020–2021 m. m. mokinių skaičių klasės komplekte su didžiosiomis kaimiškosiomis savivaldybėmis, vidurinio ugdymo mokinių skaičius klasės komplekte 3,3 % mažesnis. Pagrindiniame ugdyme nuo 2015–2016 m. m. iki 2020–2021 m. m. 4,2 % padidėjo, tačiau lyginant 2020–2021 m. m. mokinių skaičių klasės komplekte su didžiosiomis kaimiškosiomis savivaldybėmis, pagrindinio ugdymo mokinių skaičius klasės komplekte 5,2 % mažesnis. Pradiniame ugdyme nuo 2015–2016 m. m. iki 2020–2021 m. m. – 8,9 % padidėjo. Lyginant 2020–2021 m. m. mokinių skaičių klasės komplekte su didžiosiomis kaimiškosiomis savivaldybėmis, Varėnos rajono savivaldybės pradinio ugdymo mokinių skaičius klasės komplekte 9 % mažesnis.

4 diagrama

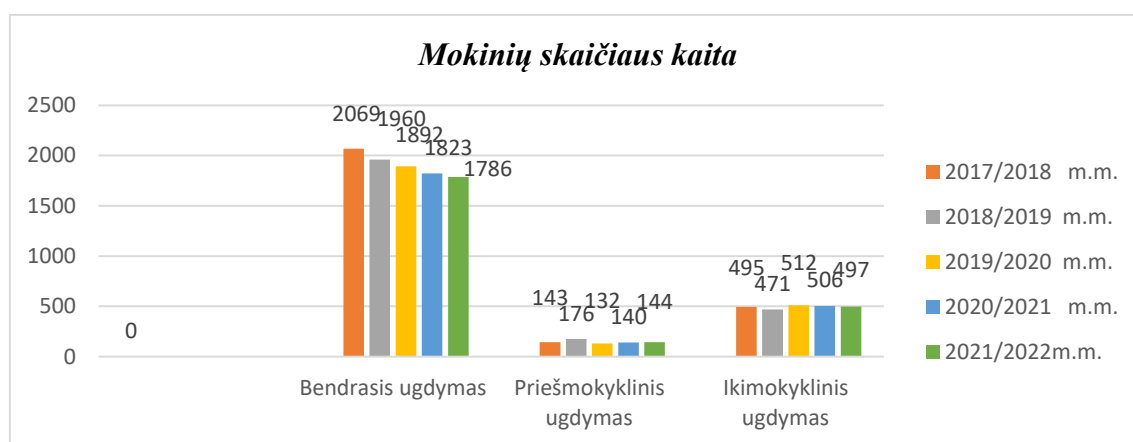
Duomenų šaltinis: ŠVIS

Varėnos rajono mokyklose stebimas akivaizdus jungtinių klasių mažėjimas. Per penkerių metų laikotarpį sumažėjo 63,6 %, o lyginant paskutiniuosius dvejus – jungtinių klasių sumažėjo 50 %.

Išvada. Atsižvelgiant į mokinių skaičiaus mažėjimą, švietimo įstaigų tinklas tvarkomas sistemingai ir tenkina ugdymosi poreikius, siekiama aukštesnės ugdymo kokybės, atsižvelgiama į bendruomenių poreikius, pavėžėjimo galimybes, užtikrinamas švietimo paslaugų prieinamumas. Sumažėjo jungtinių klasių 5–8 klasių koncentracija. Mokyklų tinklas optimalus švietimo paslaugų prieinamumo požiūriu, tačiau išlieka mokinių skaičiaus mažėjimo tendencijos. Mokyklų tinklo tvarkymas duoda teigiamus pokyčius: didėja vienam pedagogo etatiniam vienetui tenkančių mokinių skaičius. Minėti konteksto veiksniai, turėjo įtakos procesams ir rezultatui, bei rodo tinkamai pasirinktą mokyklų tinklo tvarkymo kryptį.

1.2. Vaikų ir mokinių skaičius pagal švietimo įstaigų vykdomas programas

5 diagrama

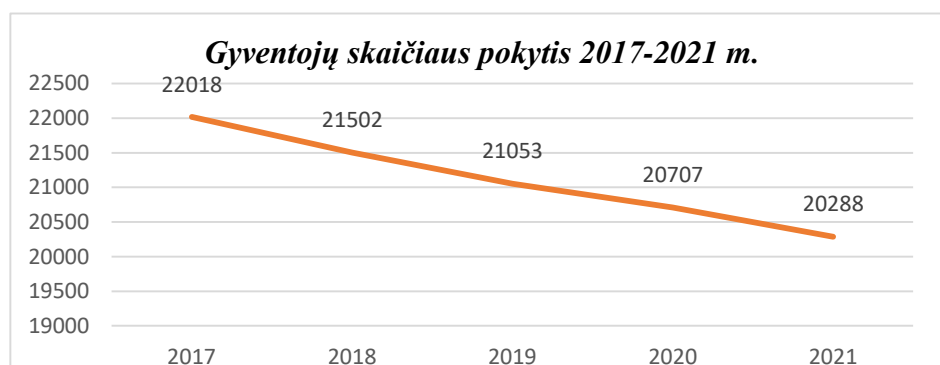

Duomenų šaltinis: ŠVIS

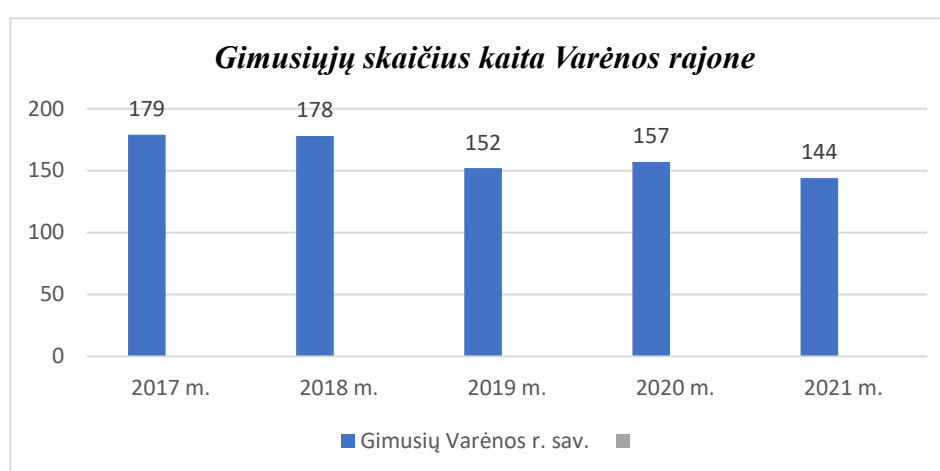
Reikia akcentuoti, kad viena didžiausių problemų organizuojant ugdymą – kiekvienais metais mažėjantis mokinių skaičius. Per nagrinėjamą nuo 2017–2018 m. m. iki 2021–2022 m. m. laikotarpį bendras mokinių ir vaikų skaičius, pagal mokyklų vykdomas programas, sumažėjo 280, kas sudaro 10,3 %.

Stebima mokinių mažėjimo tendencija Varėnos rajone. Bendrajame ugdyme per penkerius metus stebimas akivaizdus neigiamas pokytis: mokinių skaičius sumažėjęs 283, kas sudaro 13,7 %, nuo bendro mokinių, besimokančių pagal bendrojo ugdymo programas, skaičiaus. Lyginant paskutiniuosius dvejus mokslo metus, mokinių skaičiaus skirtumas yra 37 mažesnis, nei praėjusiais mokslo metais, t. y. 2 %.

Besimokančių pagal priešmokyklinio ugdymo programą mokinių skaičius nuo 2017–2018 m. m. iki 2021–2022 m. m. mokslo metų padidėjo 1 mokiniu, tai sudaro 0,7 %, tačiau lyginant paskutiniuosius dvejus mokslo metus padidėjo 2,9 %. Nagrinėjamu laikotarpiu ikimokykliniame ugdyme 2 vaikais padaugėjo, kas sudaro 0,4 %, nors lyginant paskutiniuosius dvejus metus stebimas vaikų skaičiaus mažėjimas 9 vaikais, kas sudaro 1,8 %. Manome, kad šiam mokinių ir vaikų skaičiaus mažėjimui mokyklose įtaką turi ir vaikų gimstamumo rodikliai Varėnos rajone. Per paskutinių 5 metų laikotarpį gyventojų skaičius Savivaldybėje sumažėjo 7,9 %. 2022 metų sausio 1 d. gyveno 20 288 žmonės.

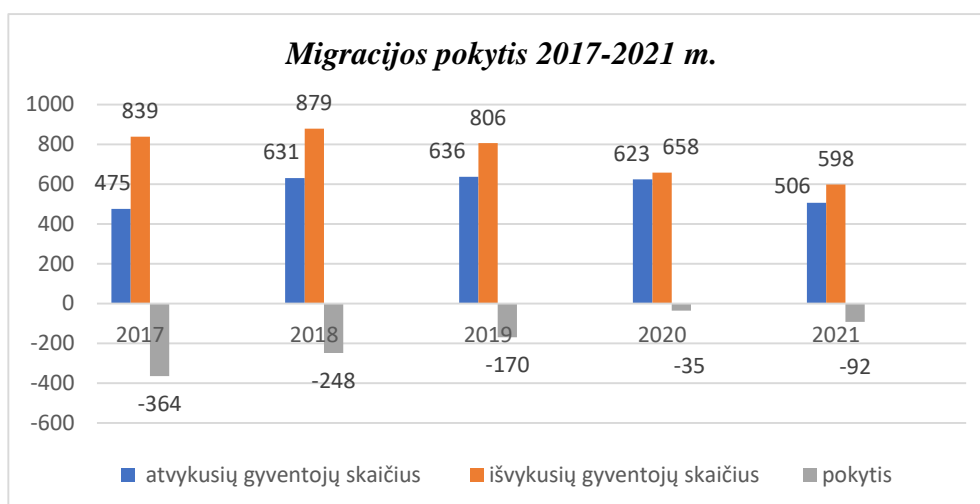

Duomenų šaltinis: Statistikos departamento duomenys

Duomenų šaltinis: Statistikos departamento duomenys

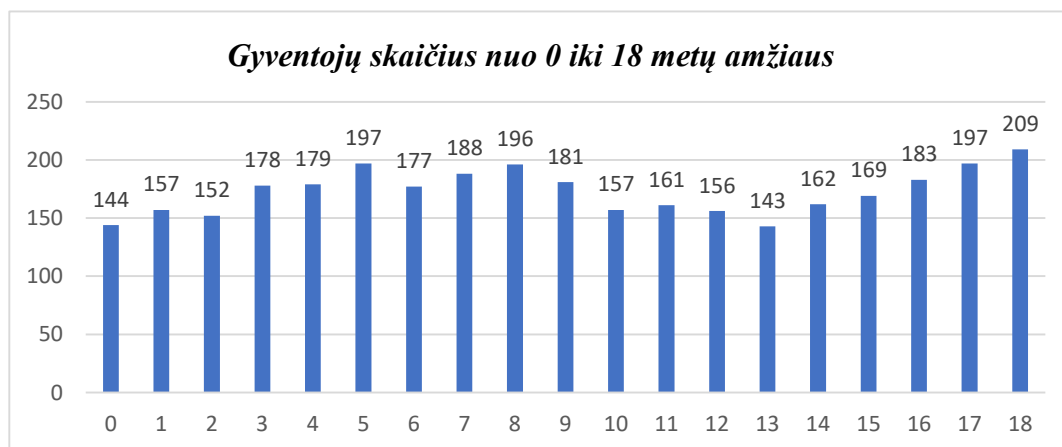
Varėnos rajone 2017–2021 m. stebima gimstamumo mažėjimo tendencija. 2019 m. gimstamumas sumažėjo 15 %, o lyginant paskutiniuosius dvejus metus sumažėjo 8,3 %. Savivaldybės gyventojų skaičiaus mažėjimą lėmė natūralaus gyventojų prieaugio mažėjimas, mirtingumas ir emigracija. Migracijos pokyčiai 2017–2021 metais pateikti diagramoje.

Duomenų šaltinis: Statistikos departamento duomenys

Per 2017–2021 metus į Varėnos rajoną atvyko 2871 asmuo, išvyko 3780. Per penkerius metus dėl migracijos sumažėjo 909 gyventojais. Varėnos rajono savivaldybėje stebimas atvykusių gyventojų per penkerius metus skaičiaus padidėjimas 6,5 %. Išvykusių gyventojų skaičius, nors kiekvienais metais didesnis nei atvykstančių, tačiau per 2017–2021 metus sumažėjo 28,7 %. Bendras gyventojų migracijos pokytis išlieka neigiamas

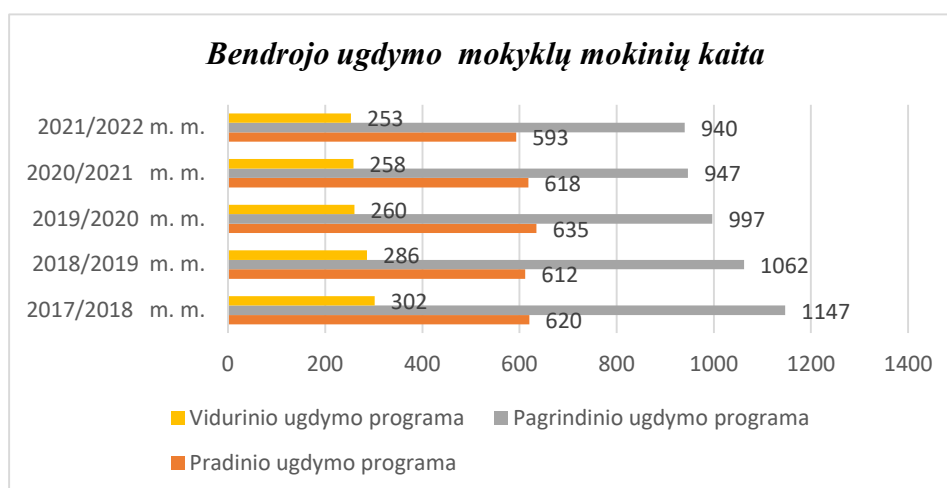
9 diagrama

Duomenų šaltinis: Statistikos departamento duomenys

2022 m. sausio 1 d. duomenimis Varėnos rajono savivaldybėje gyvena 3296 gyventojai nuo 0 iki 18 metų. 2017 metais tokio amžiaus gyventojų Varėnos rajone gyveno – 3745. Matome, kad per penkerius nagrinėjamo laikotarpio metus šio amžiaus gyventojų skaičius sumažėjo 12 %.

10 diagrama

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Bendrojo ugdymo mokyklose mokinių, ugdomų pagal pradinio ugdymo programą, skaičius sumažėjo 4,4 %, nors lyginant paskutinius du mokymo metus 2021–2022 mokslo metais mokinių skaičius sumažėjo 4 %. Per nagrinėjamą penkerių metų laikotarpį stebimas net 18 % mokinių, ugdomų pagal pagrindinio ugdymo programą, skaičiaus sumažėjimas. Tai pat akivaizdus ir mokinių, ugdomų pagal vidurinio ugdymo programą, skaičiaus mažėjimas – 16,2 %. Gimnazijose mokinių skaičius per 2017–2021 metų laikotarpį sumažėjo beveik vienodai: Varėnos „Ažuolo“ gimnazijoje mokinių sumažėjo 12,9 %, Varėnos r. Valkininkų gimnazijoje sumažėjo 12,6 %, Varėnos r. Merkinės V. Krėvės gimnazijoje – 12,5 %.

Varėnos „Ryto“ progimnazijoje mokinių skaičius per nagrinėjamą 5 metų laikotarpį padidėjo 8,9 %. Tai įtakojo Marcinkonių, Vydenių ir Panočių pagrindinių mokyklų likvidavimas.

Didžiausias stebimas pokytis pagrindinėse mokyklose, kuriose besimokančių skaičius nuo 566 mokinių 2017–2018 m. m. sumažėjo iki 327 mokinių 2021–2022 m. m., kas sudaro 42,2 %. Specialiojoje mokykloje ugdomų vaikų skaičius išlieka beveik toks pats.

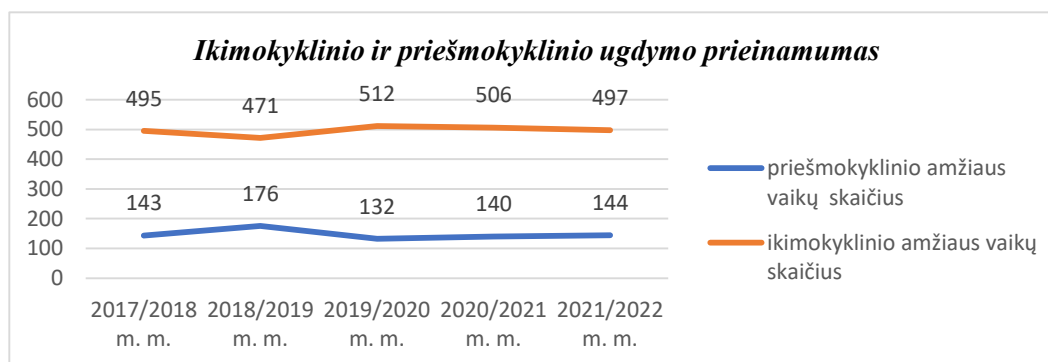
Išvada. Išanalizavus švietimo konteksto veiksnius galima daryti išvadą, kad konteksto situacija nėra gerėjanti, ji daro tiesioginę įtaką mokyklų tinklo situacijai. Vaikų gimstamumo mažėjimas įtakoja mokinių skaičiaus mažėjimą ugdymo įstaigose. Mokinių skaičius savivaldybės mokyklose mažės ir toliau.

Konteksto veiksniai, turėję įtakos procesams ir rezultatui: Varėnos rajono savivaldybėje per penkerius metus išlieka gyventojų skaičiaus mažėjimo tendencija, kasmet mažėja gimusių vaikų skaičius savivaldybėje. Mokinių skaičius yra tiesiogiai susijęs su gyventojų skaičiaus kaita, todėl taip pat yra mažėjantis. Minėtas tendencijas lemia natūralus gyventojų prieaugio mažėjimas, vidinė migracija, emigracija. Savivaldybės indėlis, procesai, lėmę rezultatą: švietimo įstaigų tinklas tvarkomas sistemingai ir tenkina ugdymosi poreikius.

2. Švietimo procesai.

2.1. Mokymas ir mokymasis. (Asmenybės ūgtis)

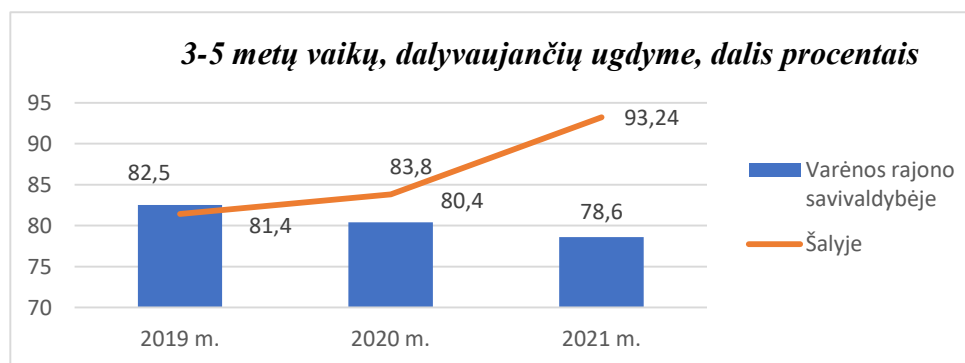
11 diagrama

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Varėnos rajono savivaldybės vaikų lopšeliuose-darželiuose ir bendrojo ugdymo mokyklose, kuriose yra ikimokyklinio ir/ar priešmokyklinio ugdymo grupės, vaikų skaičius keičiasi nedaug – ikimokykliniame ugdyme padidėjo 0,7 %, lyginant su praėjusiais padidėjo 2,8 %, o priešmokykliniame ugdyme padidėjo 0,4 %, lyginant su praėjusiais sumažėjo 1,8 %.

12 diagrama

Duomenų šaltinis: ŠVIS, Švietimo skyriaus informacija

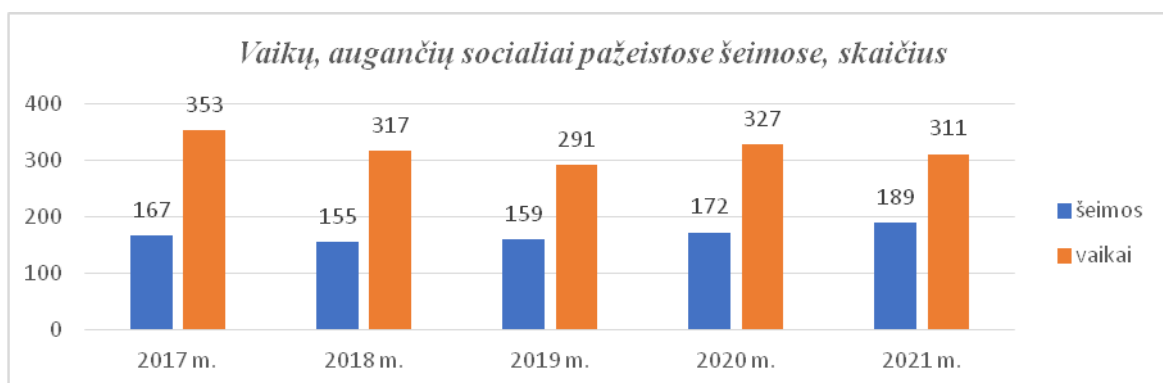
Varėnos rajono savivaldybėje 2017 metais ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme dalyvavo 71,9 % 3–5 metų vaikų, o 2021 m. – 78,6 %. Per 2017–2021 m. laikotarpį ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme dalyvaujančių 3–5 metų vaikų dalis kasmet didėjo, pokytis – 6,7 %. 2019 m. ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme dalyvaujančių 3–5 metų vaikų dalis sudarė 82,5 % (šalyje – 81,4 %). Per 2019–2021 m. laikotarpį ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme dalyvaujančių 3–5 metų vaikų dalis sumažėjo 3,9 procentinio punkto (šalyje padidėjo – 11,84 procentinio punkto). 2021 m. Varėnos rajono savivaldybės ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme dalyvaujančių 3–5 metų vaikų dalis sudaro 78,6 (šalyje – 93,24 %), t. y. 14,64 procentinio punkto mažiau nei šalyje.

Išvada. *Organizuojant švietimo procesus dėmesys skiriamas ikimokyklinio ugdymo aprėpčiai. Per pastaruosius trejus metus mažėjo ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme dalyvaujančių 3–5 metų vaikų dalis. Tai įtakoja migracija ir emigracija. Varėnos rajono savivaldybė užtikrina ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo prieinamumą ir plėtrą. 2021 metais atliktas „Pasakos“ vaikų lopšelio-darželio trijų grupių remontas, įkurta lauko darželio grupė. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo vietų poreikis Varėnos rajono savivaldybės lopšeliuose-darželiuose ir mokyklose tenkinamas.*

Vaikai, augantys socialiai pažeistose šeimose

Varėnos rajono savivaldybėje per 2017–2021 metų laikotarpį didėjo socialiai pažeistų šeimų, auginančių vaikus, kurioms teikiamos socialinės priežiūros paslaugos, skaičius.

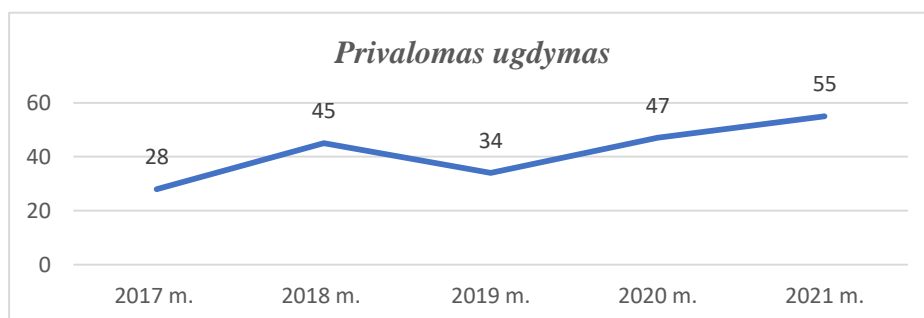
13 diagrama

Duomenų šaltinis: Švietimo skyriaus informacija

Varėnos rajone 2021 m. sausio 31 d. duomenimis registruotos 189 socialiai pažeistos šeimos, auginančios vaikus, kurioms teikiamos socialinės priežiūros paslaugos. Tokių šeimų nuo 2017 iki 2021 metų skaičius padidėjo tokių šeimų padidėjo 13,2 %. Vaikų, augančių socialiai pažeistose šeimose sumažėjo 11,9 %.

14 diagrama

Duomenų šaltinis: Švietimo skyriaus informacija

Varėnos rajono savivaldybėje daugėja ir vaikų skaičius, kuriems skirtas privalomas ugdymas. Lyginant 2017–2021 m. laikotarpį vaikų, kuriems skirtas privalomas ugdymas, skaičius padidėjo net 96,4 %.

Išvada. Įvertinus pateiktus duomenis, galime teigti, kad švietimo proceso kontekstas Varėnos rajono savivaldybėje prastėja: didėja socialiai pažeistų šeimų, auginančių vaikus, kurioms teikiamos socialinės priežiūros paslaugos. Taip pat reikšmingai didėja vaikų skaičius, kuriems skirtas privalomas ugdymas – tai rodo, kad pilnai užtikrinamas ikimokyklinis ugdymas socialiai pažeistų šeimų vaikams.

2.2. Ugdymo procesų organizavimas ir valdymas.

Švietimo pagalbos teikimas

Varėnos r. mokyklose 2017–2021 m. laikotarpyje specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių integruotai ugdomų bendrojo ugdymo klasėse ir specialiose klasėse skaičius pastaruosius penkerius metus keitėsi nežymiai, 2020 m. šis skaičius sumažėjęs. Šiam pokyčiui įtakos galėjo turėti karantino laikotarpis dėl COVID-19 pandemijos, kurio metu Švietimo pagalbos įstaiga negalėjo sistemingai atlikti vaiko įvertinimo ir jo metu nustatyti, ar mokinys turi sutrikimų, specialiųjų ugdymo (-si) poreikių ir kokia pagalba jam reikalinga.

2 lentelė. Specialiųjų ugdymosi poreikių (SUP) turinčių mokinių skaičius integruotai ugdomų bendrojo ugdymo klasėse ir specialiose lavinamosiose klasėse

	2017–2018 m. m.	2018–2019 m. m.	2019–2020 m. m.	2020–2021 m. m.	2021–2022 m. m.
Mokinių, turinčių SUP skaičius bendrojo ugdymo mokyklose	248	241	228	218	218
<i>Iš jų:</i>					
SUP turintys mokiniai bendrosiose klasėse	231	223	211	202	201
SUP turintys mokiniai specialiojoje mokykloje	17	18	17	16	17

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Specialiųjų ugdymosi poreikių mokinių besimokančių bendrosiose klasėse skaičiai taip pat keitėsi nežymiai: 2017–2018 m. m. buvo ugdoma 12 % specialiųjų ugdymosi poreikių vaikų, 2018–2019 m. m. – 12,3 %, 2019–2020 m. m. – 11,2 %, 2020–2021 m. m. – 11,1 % ir 2021–2022 m. m. – 11,3 % specialiųjų ugdymosi poreikių vaikų. Nors specialiųjų ugdymosi poreikių mokinių skaičiai žymiai nesikeičia, tačiau daugėja mokinių, turinčių įvairiapusių raidos, emocijų ir elgesio sutrikimų, kurių įtraukusis ugdymas bendrosiose klasėse/grupėse kelia iššūkius ir reikalauja mokyklos bendruomenės naujų kompetencijų.

3 lentelė. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių skaičius (dalis proc.)

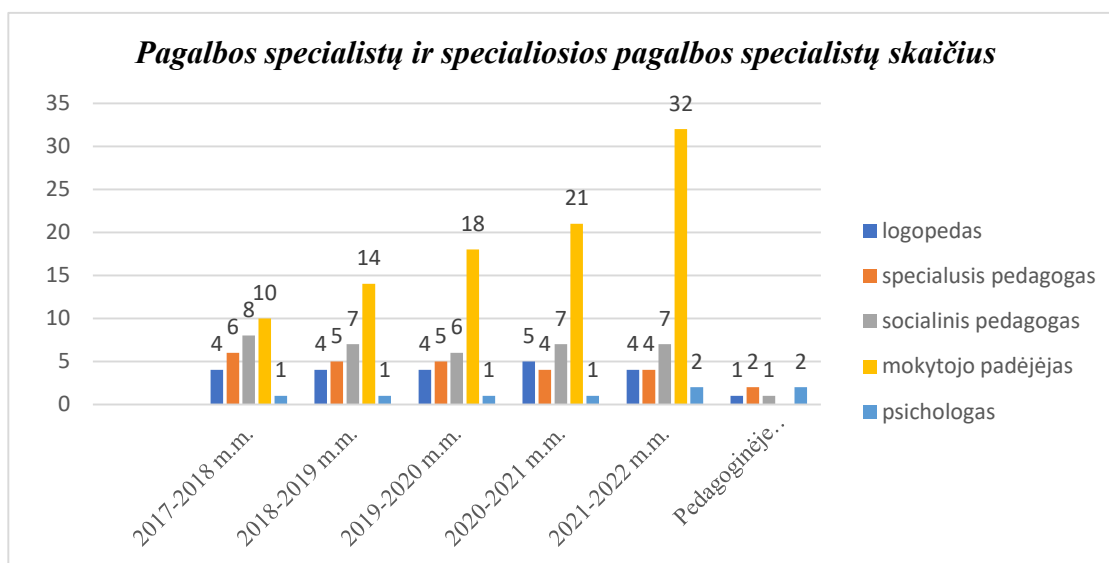
	2017–2018 m. m.	2018–2019 m. m.	2019–2020 m. m.	2020–2021 m. m.	2021–2022 m. m.
Ikimokyklinis ugdymas	26 (5,3%)	54 (11,5%)	33 (6,4%)	38 (7,5%)	48 (9,7%)
Priešmokyklinis ugdymas	78 (54,5%)	66 (37,5%)	96 (72,7%)	79 (56,4%)	70 (48,6%)

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Per analizuojamą 5 metų laikotarpį, ikimokykliniame ugdyme specialiųjų poreikių turinčių vaikų padidėjo 84,6 %. Žymus padidėjimas buvo 2018–2019 m. m., t. y. 107,7 %. Tačiau lyginant su praėjusiais mokslo metais, stebimas 26,3 % padidėjimas. Priešmokykliniame ugdyme situacija kiek geresnė – per 5 metų laikotarpį specialiųjų poreikių turinčių vaikų sumažėjo 10,3 %, nors 2018–2019 m. m. buvo 23 % padidėjimas, o lyginant paskutiniuosius dvejus metus – 11,4 % sumažėjimas.

Ugdymasis (mokymasis)

15 diagrama

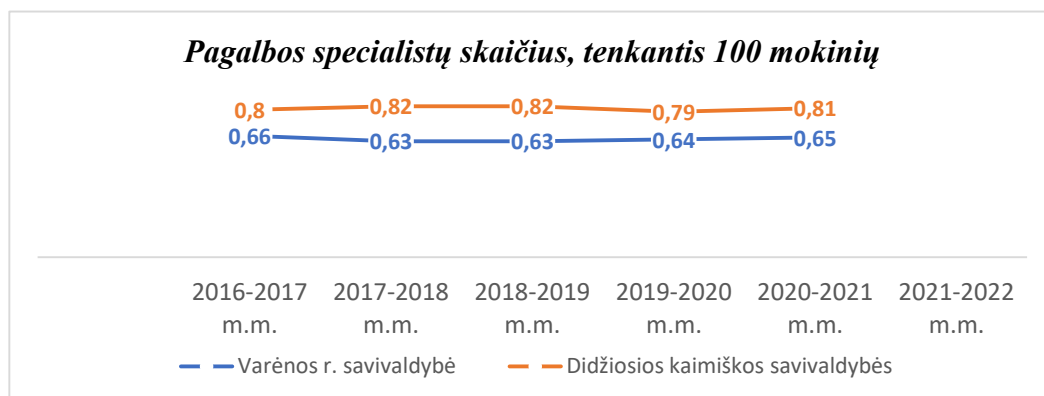
Duomenų šaltinis: ŠVIS

Pedagoginę psichologinę pagalbą vaikams, tėvams (juos atstovaujantiems asmenims), šeimoms, pedagogams ir ugdymo įstaigoms teikia Varėnos švietimo centro Pedagoginių psichologinių paslaugų skyrius, kuriame dirba 2 psichologai, 2 specialieji pedagogai, 1 logopedas ir 1 socialinis pedagogas. Pagalbą mokiniui bendrojo ugdymo mokyklose teikia logopedas, specialusis pedagogas, socialinis pedagogas, mokytojo padėjėjas (nepedagoginis darbuotojas). Psichologas teikia pagalbą tik Varėnos „Ryto“ progimnazijoje ir Varėnos „Žilvičio“ vaikų lopšelyje-darželyje. Kitos įstaigos neturi. Visų kitų švietimo pagalbos mokiniui specialistų skaičius ugdymo įstaigose keitėsi nežymiai.

Savivaldybė skiria dėmesį švietimo pagalbos mokiniui teikimui ypač specialiosios pagalbos (mokytojų padėjėjų). Sudėtingiau su pagalbos mokiniui specialistais, jų ugdymo įstaigose trūksta.

Mokytojų padėjėjų skaičius ugdymo įstaigose nuo 2017–2018 m. m. iki 2021–2022 m. m. padidėjo trigubai, t. y. 220 %.

16 diagrama

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Varėnos rajone stebima švietimo pagalbos specialistų stoka. Pagalbos specialistų skaičius tenkantis 100 mokinių, lyginant su didžiosiomis kaimiškoms savivaldybėmis, Varėnos rajono savivaldybėje 21,2 % mažesnis buvo 2016–2017 metais, o 2021–2022 metais skirtumas dar labiau padidėjo – 24,6 % mažesnis. 2020 metais Varėnos savivaldybė pateko tarp trečdaliao savivaldybių, kuriose būklė pagal šį rodiklį yra prasčiausia, todėl 2021 m. būklė yra dar prastesnė. (šaltinis: „Lietuva. Švietimas šalyje ir regionuose. 2021. Nuotolinis mokymas(is)“). Nors didėja psichologinės pagalbos poreikis, švietimo įstaigose psichologų teikiamų paslaugų trūksta. Dėl šių specialistų trūkumo mokyklos negali pilnai patenkinti psichologinės pagalbos poreikio. 2021 m. daugiau vaikų gavo ir mokytojo padėjėjo pagalbą.

2021–2022 m. m. švietimo įstaigose švietimo ir specialiąją pagalbą teikiančių pareigybių skaičius (kartu su mokytojų padėjėjais): bendrojo ugdymo mokyklose – 40, ikimokyklinio ugdymo įstaigose – 8, Švietimo pagalbos tarnyboje – 6. Iš viso – 54 (2020–2021 m. m. – 51). Mokykloms, kuriose nėra pagalbos specialistų (arba ne visų pareigybių) planingą pagalbą teikia Varėnos švietimo centro pedagoginių psichologinių paslaugų skyriaus švietimo pagalbos specialistai organizuodami konsultacines dienas mokykloje.

Išvada. Savivaldybė skiria dėmesį švietimo pagalbos mokiniams teikimui, kasmet didėja specialiosios pagalbos (mokytojų padėjėjų) skaičius, tačiau dėl specialistų trūkumo ne visos švietimo įstaigos turi reikiamus pagalbos mokiniui specialistus. Švietimo įstaigose didėja vaikų, turinčių emocijų ir elgesio, autizmo spektro sutrikimų, skaičius, todėl didėja poreikis turėti daugiau mokytojo padėjėjo pareigybių, mokyklos bendruomenei įgyti naujų įtraukiojo ugdymo kompetencijų. Per 2020–2021 m. laikotarpį Savivaldybė didino švietimo pagalbos specialistų skaičių, daugiausia įsteigta mokytojo padėjėjų etatų, tačiau švietimo pagalbos specialistų skaičius didėjo nepakankamai SUP mokinių skaičiui. Aktualiausia problema – švietimo pagalbos specialistų poreikis ir trūkumas švietimo įstaigose išlieka.

Švietimo kokybei svarbi ugdymo aplinka. Perėjus į nuotolinį mokymą(si) iškilo būtinybė mokyklose skubiai atnaujinti IKT, sukurti nuotolinio darbo vietas mokytojams, aprūpinti mokinius reikiamomis priemonėmis. 2017–2020 metais mokyklų aprūpinimas kompiuteriais pagerėjo visose savivaldybėse, taip pat ir Varėnos rajono savivaldybėje. Pandemija koregavo ugdymo procesą: didėjo informacinių technologijų poreikis.

100-ai mokinių tenkančių kompiuterių (vnt.), kuriais jie gali naudotis mokykloje mokymosi tikslais, skaičius gerokai padidėjo, ypač kaimo mokyklose. Kaimo mokyklose kompiuterių 100-ai mokinių tenka beveik tris kartus daugiau nei miesto mokyklose.

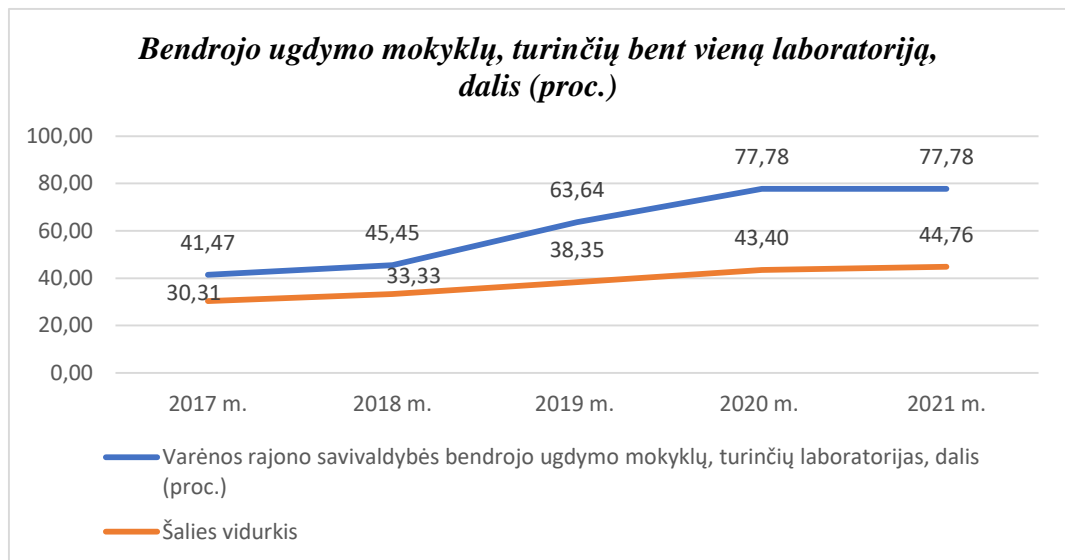
Nuotolinis mokymas paspartino aprūpinimą kompiuteriais – savivaldybėje per mokslo metus kompiuterių 100-ai mokinių (vnt.) gauta keliolika kartų daugiau nei ankstesniais metais. Šio rodiklio reikšmė ypač padidėjo kaimo mokyklose, todėl išaugo skirtumas tarp kaimo ir miesto.

Ir kaimo, ir ypač miesto mokyklose kompiuterių, kurie yra senesni nei 4 metų, dalis (proc.) sumažėjo, kaimo mokyklose šių kompiuterių dalis yra didesnė nei miesto.

Čia galima pastebėti, kaip kinta informacinių technologijų poreikis Varėnos rajono savivaldybėje bei kaimo ir miesto mokyklose, lyginant 2017 ir 2020 metus (šaltinis: „Lietuva. Švietimas šalyje ir regionuose. 2021. Nuotolinis mokymas(is)“). Akivaizdus pokytis: keliolika kartų pagerėjo aprūpinimas kompiuteriais, ypatingai kaimo mokyklose; sumažėjo kompiuterių, kurie senesni nei 4 metai, dalis, kuri yra didesnė miesto mokyklose.

17 diagrama

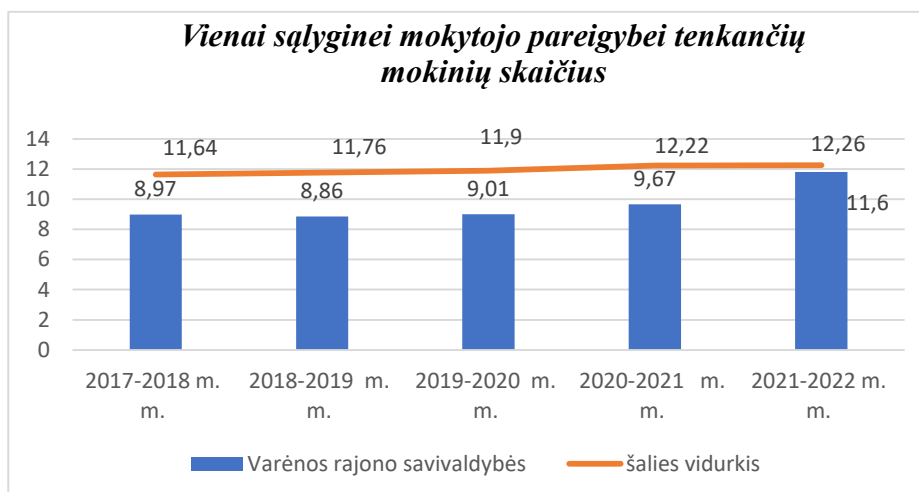

Duomenų šaltinis: ŠVIS

2021 metais mokyklų turinčių bent vieną laboratoriją dalis nuo 2017 metų padidėjo 36,31 %. Lyginant su 2021 metų šalies mokyklomis, laboratorijas turinčių mokyklų dalis 33,02 % didesnė.

Daug dėmesio skiriama savivaldybės švietimo biudžetinių įstaigų pastatams atnaujinti ir ugdymo aplinkai modernizuoti. Nuosekliai tvarkomi mokyklų pastatai ir mokymosi aplinka, kasmet skiriamos lėšos einamajam mokyklų tvarkymui bei remontui.

Išvada. Nuolat gerėja mokyklų aprūpinimo informacinėmis technologijomis rodikliai. Bendrojo ugdymo mokyklų, turinčių laboratorijas, dalis didėja, tačiau labiau dėl mokyklų tinklo tvarkymo pokyčių negu dėl naujų laboratorijų įrengimo. Nors ŠVIS sistemoje pažymėta, kad laboratorijas turi gerokai daugiau kaip pusė mokyklų (77,78 %), tai ne visiškai atitinka realią situaciją: standartus atitinkančią laboratoriją turi 2 mokyklos. Kitais atvejais mokyklos turi tik paruošiamuosius kabinetus ir / arba yra gavusios pradinį klasių mokiniams gamtos ir technologinių mokslų priemonių ir įrangos, nupirkto projekto „Mokyklų aprūpinimas gamtos ir technologinių mokslų priemonėmis“ lėšomis.

Duomenų šaltinis: ŠVIS

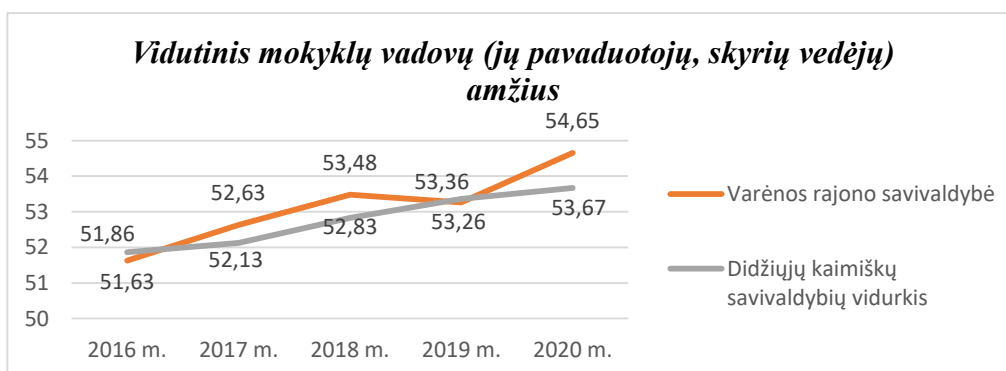
Čia mokinių, tenkančių vienam mokytojui, skaičius apskaičiuotas: mokiniai kartu su priešmokyklinukais: mokytojai kartu su priešmokyklinio ugdymo pedagogais.

Nuo 2017–2018 m. m. iki 2021–2022 m. m. Varėnos rajono savivaldybės mokinių, tenkančių vienam mokytojui, skaičius nors kasmet didėjo, tačiau visada buvo mažesnis nei šalies savivaldybių mokyklų vidurkis. Varėnos rajono savivaldybės mokyklų mokinių, tenkančių vienam mokytojui, skaičiaus pokytis per penkerius metus – 29,3 % (šalies savivaldybių mokyklų vidurkio pokytis – 5,3 %). Mokinių, tenkančių vienam mokytojui, ženklesnį pokytį 2021–2022 m. m. lėmė mokyklų likvidavimas. Penkerius mokslo metus stebėtas Varėnos rajono savivaldybės atotrūkis nuo situacijos šalies mokyklose, šiais mokslo metais ženkliai sumažėjo – 5,4 % mažesnis nei šalies (2017–2018 m. m. buvo 22,9 % mažesnis nei šalies).

Išvada. Didėja vienam pedagogo etatiniam vienetui tenkančių mokinių skaičius, nors jis vis dar mažesnis nei šalies.

Mokyklų vadovai ir pedagogai bei jų profesinis augimas

19 diagrama

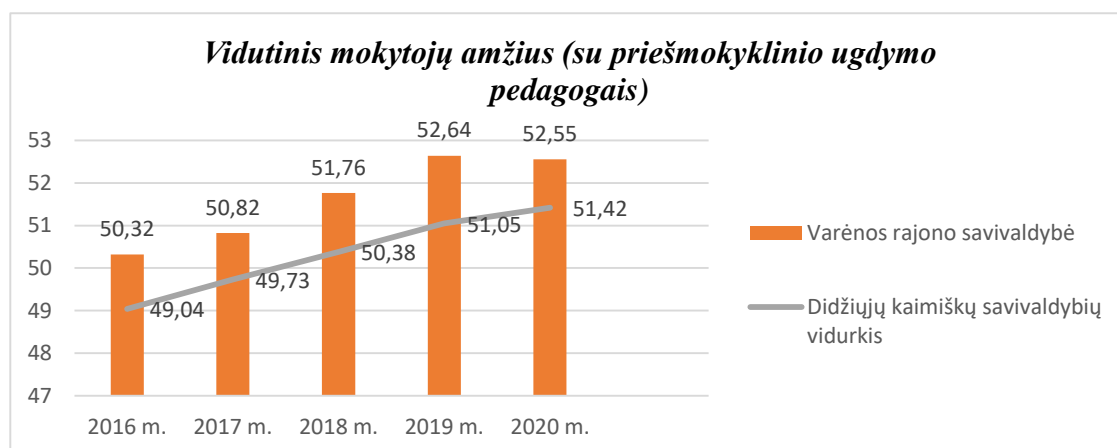
Duomenų šaltinis: ŠVIS

Varėnos rajono savivaldybėje, kaip ir didžiosiose šalies kaimiškose savivaldybėse stebimas vadovų amžiaus didėjimas. Vidutinis mokyklų vadovų (jų pavaduotojų, skyrių vedėjų) amžius labai panašus. Nuo 2016 m. vadovų amžiaus vidurkis Varėnos rajono mokyklose buvo 51,63 metai. Iki 2018 metų vadovų amžiaus vidurkis šiek tiek pakilo. 2019 metais šimtosiomis dalimis amžius

sumažėjo ir galima teigti sutapo su didžiųjų šalies kaimiškų savivaldybių vadovų amžiaus vidurkiu. 2020 metais dešimtosiomis dalimis pakilo ir amžiaus vidurkis jau siekė 54,65 metus.

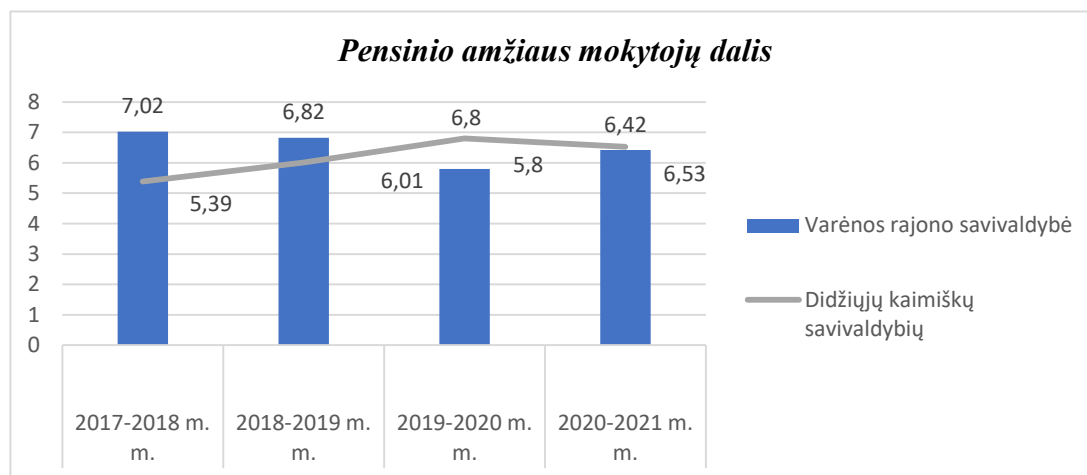
20 diagrama

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Varėnos rajono savivaldybėje, kaip ir didžiosiose šalies kaimiškose savivaldybėse per 2016–2020 metų laikotarpį matomas akivaizdus mokytojų amžiaus vidurkio didėjimas. 2020 metais Varėnos rajono bendrojo ugdymo mokyklų mokytojų amžiaus vidurkis padidėjo 4,4 % Varėnos rajono mokyklų mokytojų amžiaus vidurkis 2016 m. 2,6 % didesnis ir 2020 m. 2,2 % didesnis už didžiųjų kaimiškų savivaldybių mokytojų amžiaus vidurkį. Vidutinio mokytojų amžiaus pokyčiams įtakos turėjo Pedagoginių darbuotojų skaičiaus optimizavimo programa.

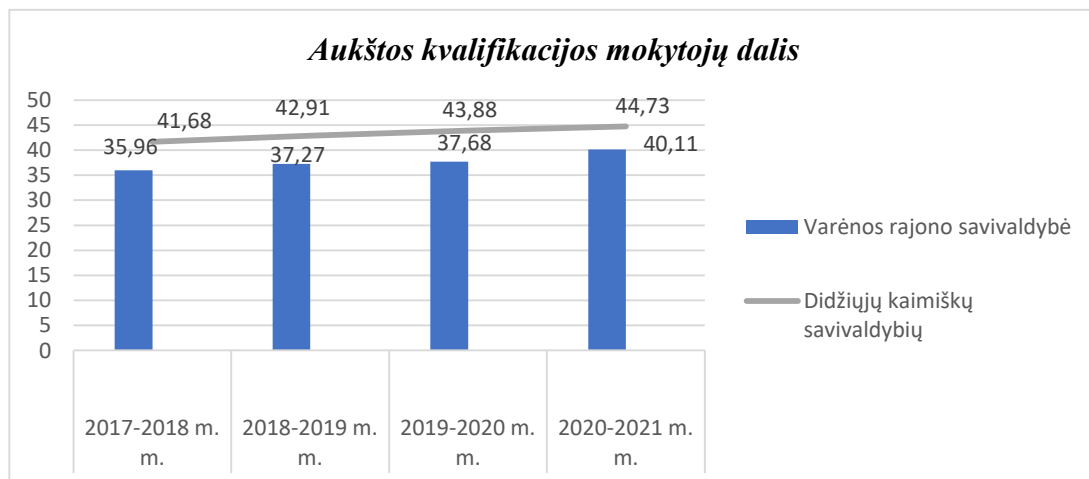
21 diagrama

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Pensinio amžiaus mokytojų dalis (proc.) Varėnos rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose per ketverius mokslo metus sumažėjo nuo 7,02 % 2017–2018 m. m. iki 5,8 % 2019–2020 m. m. Iki 2020–2021 m. m. stebėtas pensinio amžiaus mokytojų procentinės dalies augimas. Didžiųjų kaimiškų savivaldybių mokyklose pensinio amžiaus mokytojų dalis (%) augo iki 2019–2020 m. m., o 2020–2021 sumažėjo. Pensinio amžiaus mokytojų dalis Varėnos rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose yra 2019–2020 m. m. mažesnė už didžiųjų kaimiškų savivaldybių vidurkį, tačiau 2020–2021 m. m. 0,11 % didesnė.

Duomenų šaltinis: ŠVIS

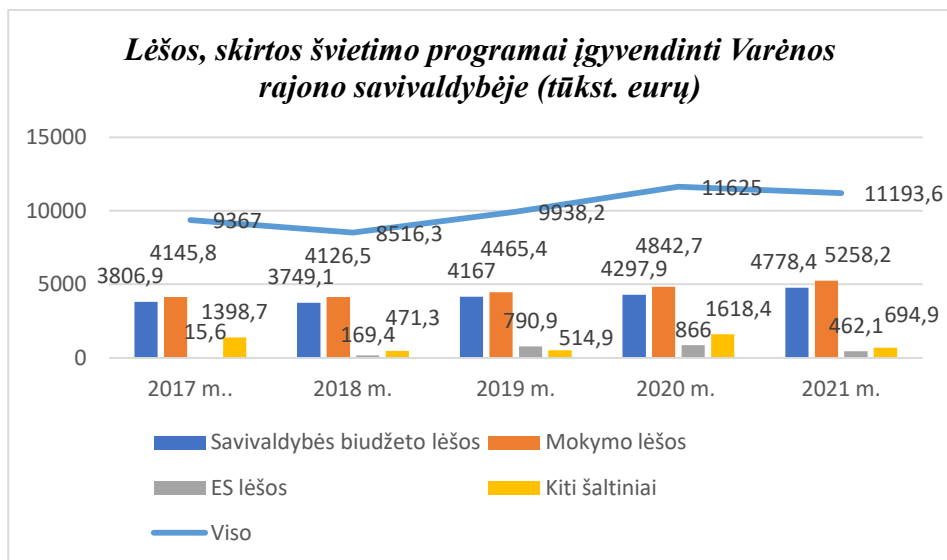
Švietimo sistemos gebėjimą padėti vaikams ir jaunuoliams pasirengti ateityje gyventi prisitaikant prie sparčios socialinės, ekonominės ir kultūrinės kaitos lemia mokytojų pajėgumas suvokti visuomenės poreikius ir su išsilavinimu siejamus lūkesčius. Todėl viena svarbiausių švietimo kokybės sąlygų yra mokytojų dalykinė ir profesinė kompetencija. Švietimo valdymo informacinės sistemos duomenimis 2021–2022 m. m. savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose dirbo 174 pedagoginių darbuotojai (2017–2018 m. m. – 238). Per pastaruosius 5 metus pedagoginio darbuotojų sumažėjo apie 26,9 proc., tačiau pagerėjo mokytojų kvalifikacinė sudėtis. Iš viso atestuotų mokytojų 2020–2021 m. m. mokyklose dirbo 177, tai sudaro 94,7 % nuo visų dirbančių mokytojų.

Aukštos kvalifikacijos mokytojų dalis nuo 2017–2018 metų iki 2020–2021 didėjo. Savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose dirbančių aukštos kvalifikacijos mokytojų dalis yra 10,3 % mažesnė nei didžiųjų kaimiškų savivaldybių mokyklose dirbančių tokios kvalifikacijos mokytojų.

Išvada. Per penkerius metus Varėnos rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose didėjo vidutinis mokytojų amžius, jis viršija didžiųjų kaimiškų savivaldybių mokyklų vidurkį. Kaip ir visoje šalyje, stebima pedagogų bendruomenės senėjimo problema. Pedagogų bendruomenės papildo vis mažiau jaunimo. Situacijai nesikeičiant ateityje gali būti, kad į mokyklas ateinančių pedagogų skaičius nebus pakankamas pakeisti išeinančius pedagogus. Pensinio amžiaus mokytojų dalis yra mažesnė už didžiųjų kaimiškų savivaldybių mokyklų vidurkį, nors atotrūkis ir nėra toks didelis. Savivaldybė ir bendrojo ugdymo mokyklos, bei neformaliojo švietimo įstaigos skiria reikiamą dėmesį mokytojų kvalifikacijos tobulinimui ir profesiniam augimui. Per 2017–2021 m. laikotarpį aukštos kvalifikacijos mokytojų dalis augo.

3. Indėlis į švietimą. Materialieji ir finansiniai ištekliai. Ugdymosi aplinka.

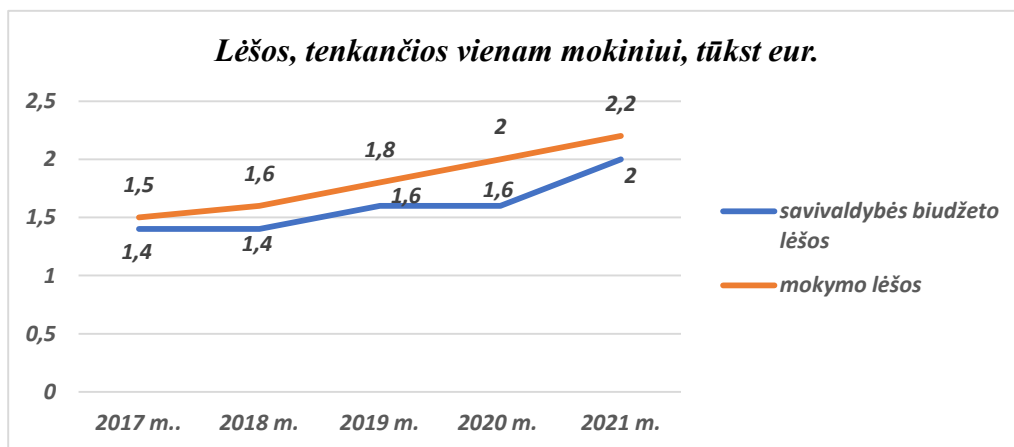
Indėlio į švietimą tendencija yra gerėjanti: visų indėlių į švietimą, t. y. materialiuosius ir finansinius išteklius, atspindinčių rodiklių įverčiai didėjo. Varėnos rajono savivaldybė realizuoja savo įsipareigojimą mokykloms, kasmet skirdama pakankamai lėšų jų išlaikymui ir finansuodama nepilnus klasių komplektus, skirdama švietimui vis daugiau investicinių projektų lėšų, esant poreikiui, koreguodama mokyklų tinklą.

Duomenų šaltinis: Varėnos savivaldybės administracijos Finansų ir investicijų skyriaus informacija

2017–2021 m. skiriamos valstybės mokymo lėšos ir savivaldybės biudžeto švietimo programai įgyvendinti vertine išraiška didėja. 2017 m. švietimo programos įgyvendinimui savivaldybėje savivaldybės biudžeto lėšų buvo skirta 40,6 %, 2018 m. – 44 %, 2019 m. – 41,9 %, 2020 m. – 37 %, 2021 m. – 42,7 %. Lyginant penkerių metų laikotarpį 2020 m. finansavimas iš kitų šaltinių buvo didžiausias ir sudarė 13,9 %. Taip pat švietimo programos įgyvendinimui didžiausias finansavimas buvo skirtas iš ES lėšų – 0,7 %. Lyginant 2020 m. ir 2021 metų finansavimą, 2021 m. finansavimas ES lėšomis ir iš kitų šaltinių sumažėjo: 4 % ES lėšų ir 6,2 % kitų finansavimo šaltinių.

24 diagrama

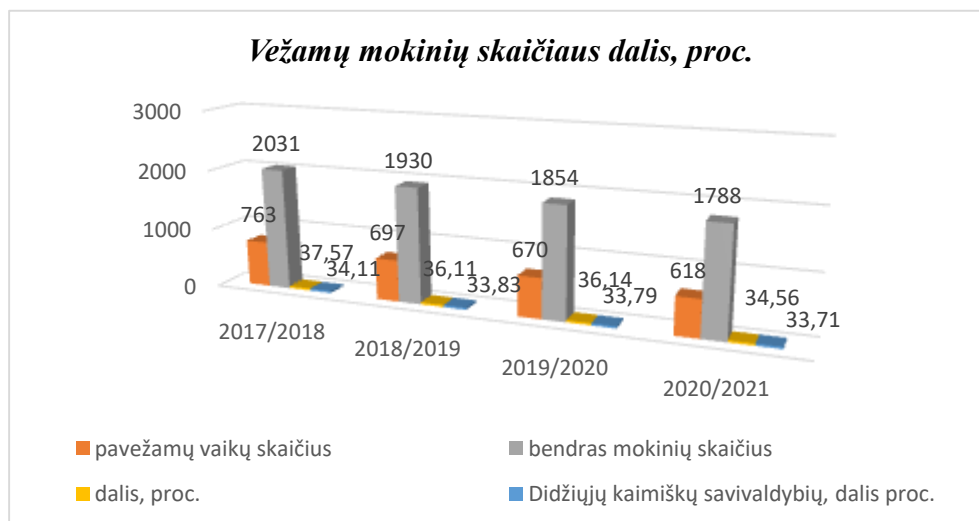
Duomenų šaltinis: Varėnos savivaldybės administracijos Finansų ir investicijų skyriaus informacija

Varėnos rajono savivaldybėje vienam mokiniui tenkančios savivaldybės biudžeto lėšos kiekvienais metais didėjo ir per penkerių metų laikotarpį padidėjo 42,9 %. Mokymo lėšos skirtos vienam mokiniui taip pat per visus penkerius metus didėjo. 2017 metais mokymo lėšų teko 7 % daugiau, o 2021 metais 10 % daugiau nei Savivaldybės biudžeto skirtų lėšų vienam mokiniui. Tačiau Varėnos rajono savivaldybės biudžeto skiriamos lėšos vienam mokiniui yra didesnės nei didžiųjų kaimiškų savivaldybių skiriamų lėšų vidurkis.

Išvada. Pažanga padaryta: visų indėlių į švietimą, t. y. materialiuosius ir finansinius išteklius, atspindinčių rodiklių įverčiai didėjo. Savivaldybės biudžeto išlaidų švietimui dalis per penkerius metus padidėjo 2,1 %.

Mokinių vežimas

25 diagrama

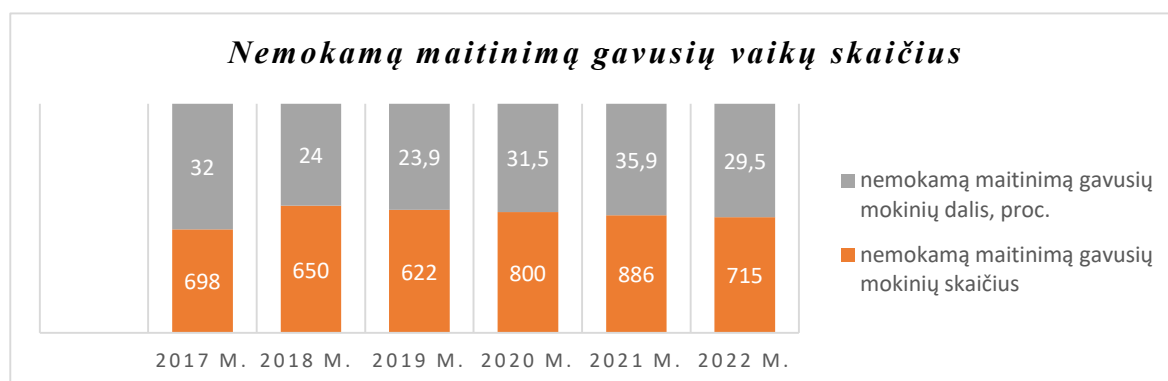
Duomenų šaltinis: ŠVIS

Į Varėnos rajono savivaldybės mokyklas vežami visi mokiniai, gyvenantys toliau kaip 3 kilometrai nuo mokyklos. Švietimo valdymo informacinės sistemos (ŠVIS) duomenimis 2020 m. rugsėjo 1 d. Varėnos rajono savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose buvo 618 važinėjančių mokinių, tai sudaro 34,56 % nuo bendro mokinių skaičiaus. Vežamų mokinių dalis nuo bendro jų skaičiaus sumažėjo nežymiai: nuo 37,57 % 2017–2018 m. m. iki 34,56 % 2020–2021 m. m., 3,01 %. 2021 m. dėl rajono bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos sumažėjo mokyklų skaičius ir išaugo vežamų mokinių procentai iki 36,3%.

Mokinių nemokamas maitinimas

Socialinė parama mokiniams teikiama vadovaujantis socialinės paramos mokiniams įstatymu. Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą, skaičius ir lyginamasis svoris, lyginant 2017 metų ir 2020 metų bendrą mokinių skaičių, padidėjo 102 mokiniais (14,6 %). Tam įtakos turėjo minėto įstatymo pakeitimas, kad nemokamai maitinami visi neatsisakę minėtos paramos priešmokyklinių, pirmų ir antrų klasių mokiniai.

26 diagrama

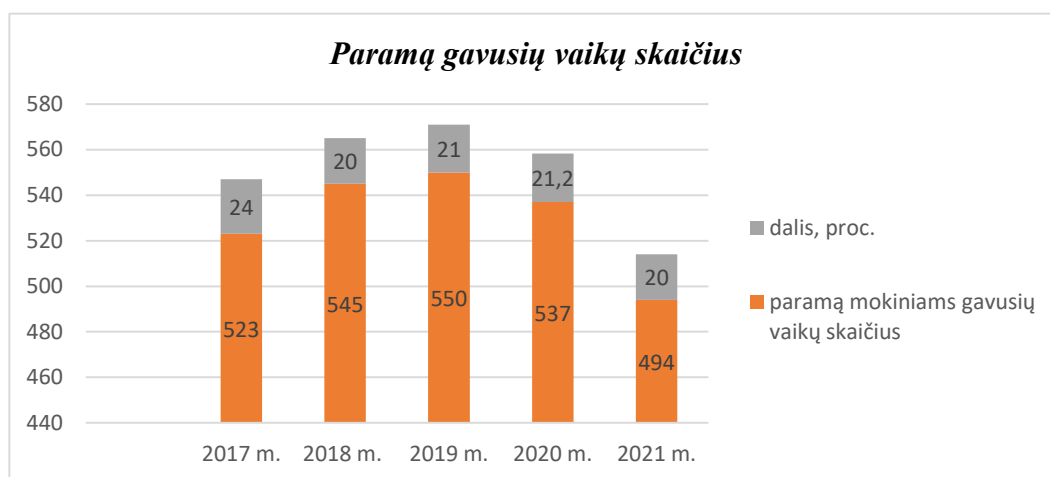
Duomenų šaltinis: Švietimo skyriaus informacija

2021 metais nemokamą maitinimą gaunančių mokinių padidėjo dar 86, t. y. 10,8 % 2022 m. metais nemokamą maitinimą gaunančių mokinių skaičius pokytis 19,3 %, sumažėjo 171 mokiniu. Daugiausia nemokamą maitinimą gaunančių mokinių ir priešmokyklinio ugdymo amžiaus vaikų turi mokyklos, vykdančios priešmokyklinio ugdymo ir pradinio ugdymo bendrąsias programas.

Mokinių aprūpinimas mokinio reikmenimis

Parama mokinio reikmenims įsigyti teikiama atsižvelgiant į šeimos pajamas, tenkančias vienam šeimos nariui. Lyginant 2017 m. ir 2020 m. paramos gavėjų skaičių, gaunančių paramą mokinių skaičius padidėjo 14 mokinių (2,7 %). Daugiausiai mokinių gavusių paramą buvo 2019 m. Lyginant 2020 m. ir 2021 m. paramos gavėjų skaičių, stebimas sumažėjimas 43 mokiniams (8 %).

27 diagrama

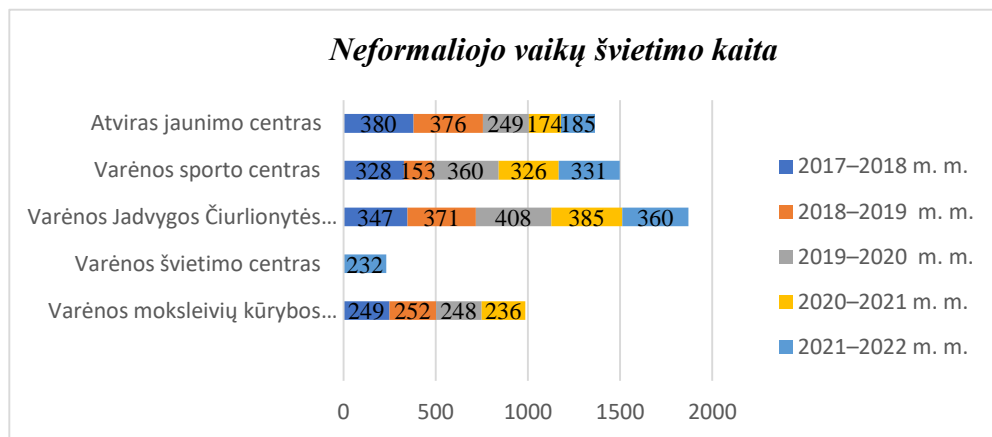

Duomenų šaltinis: Švietimo skyriaus informacija

Išvada. Įvertinus pateiktus duomenis, galime teigti, kad švietimo kontekstas Varėnos rajono savivaldybėje šiek tiek gerėja: sumažėjo mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą ir paramą, mažėjo ir vežamų mokinių skaičius. Vežamų mokinių dalies sumažėjimą lėmė bendras gyventojų ir vaikų skaičiaus mažėjimas kaimo vietovėse. 2021 m. dėl rajono bendrojo ugdymo mokyklų tinklo pertvarkos sumažėjo mokyklų skaičius ir vežamų mokinių dalis vėl auga. Didėja socialiai pažeistų šeimų skaičius, auginančių vaikus, kurioms teikiamos socialinės priežiūros paslaugos. Taip pat didėja vaikų skaičius, kuriems skirtas privalomas ugdymas.

4. Neformalusis vaikų švietimas

Neformaliojo vaikų švietimo organizavimas rodo, kiek dėmesio yra skiriama mokinių užimtumui ir socializacijai. Neformalusis ugdymas taip pat padeda spręsti jaunų žmonių socialinės integracijos ir nusikalstamumo prevencijos klausimus. Neformaliojo vaikų švietimo programas (NVŠ) ir/arba formalųjį švietimą papildančio ugdymo (FŠPU) programas Varėnos rajono savivaldybėje 2021–2022 m. m. vykdo Švietimo centras (232 vaikai) (iki šių metų neformalųjį vaikų švietimą vykdė Varėnos moksleivių kūrybos centras), Varėnos Jadvygos Čiurlionytės menų mokykla (360 vaikų), Varėnos sporto centras (331 vaikas). Neformalųjį švietimą vykdo ir Varėnos švietimo centro Atviras jaunimo centras (185 vaikai ir jaunimas iki 29 metų).

Duomenų šaltinis: Švietimo skyriaus informacija

Mokinių skaičius šiose švietimo įstaigose 2021–2022 mokslo metais nežymiai mažėjo. Šias tendencijas, tikėtina, ženkliai įtakojo antrus metus besitęsianti sudėtinga pandemine situacija ir įvairūs suvaržymai, neformalios švietimo veiklos ir šios veiklos vykdytojų apribojimai.

4 lentelė. Neformaliojo vaikų švietimo, vykdomo laisvųjų mokytojų ir kitų tiekėjų, įgyvendinimo kryptys

NVŠ krypties pavadinimas	2017/2018 m. m.		2018/2019 m. m.		2019/2020 m. m.		2020/2021 m. m.		2021/2022 m. m.	
	Programų sk.	Vaikų sk.	Programų sk.	Vaikų sk.	Programų sk.	Vaikų sk.	Programų sk.	Vaikų sk.	Programų sk.	Vaikų sk.
Sportas	5	227	5	240	7	227	6	188	5	153
Kitos	4	62	5	76	4	80	4	73	4	66
Gamta, ekologija	1	20	1	20	1	17	1	10	2	21
Etnokultūra	4	22	4	24	2	14	1	10	3	31
Teatras, drama	3	22	4	42	5	42	5	42	2	14
Choreografija, šokis	2	47	3	69	4	92	3	68	2	48
Muzika	3	37	2	31	2	28	2	27	2	28
Technologijos	2	16	2	15	4	34	3	20	3	20
Techninė kūryba	2	31	2	43	2	34	2	28	2	34
Dailė	4	27	3	26	3	22	3	23	3	26
Turizmas ir kraštotyra	1	9	1	6						
Pilietiškumas	1	206	1	213	1	225	1	216	1	222
Kalbos	1	19	1	25						
Informacinės technologijos									1	12
	33	745	34	830	35	815	31	705	30	675

Duomenų šaltinis: Švietimo skyriaus informacija

Neformaliojo vaikų švietimo, vykdomo laisvųjų mokytojų ir kitų tiekėjų, įgyvendinamų programų skaičius, lyginant 2017–2018 m. m. ir 2021–2022 m. m., kito nedaug. Didžiausias

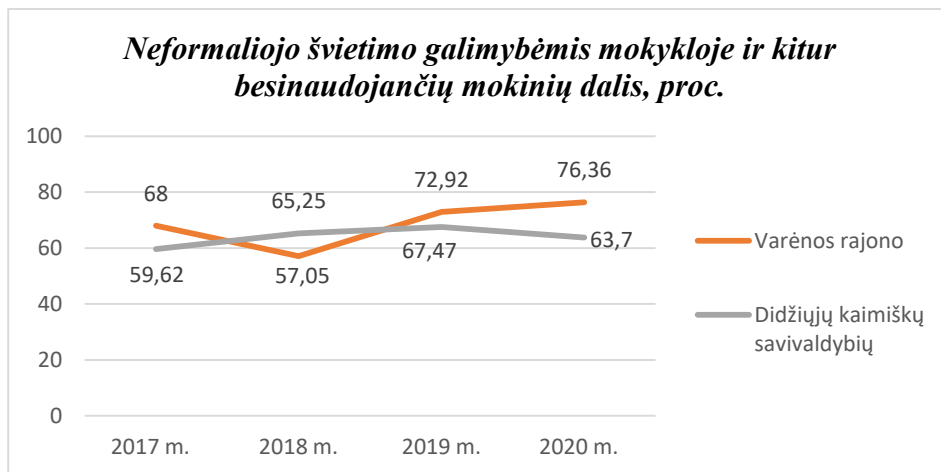
vykdytų programų skaičius buvo 2019–2020 m. m. O programas lankiusių mokinių skaičius buvo 2018–2019 m. m. Lyginat penkerių metų laikotarpį programų skaičius sumažėjo 9,1 %, o jas lankančių mokinių skaičius sumažėjo 9,4 %.

5 lentelė. Mokinių dalyvavimas NVŠ programose

	2020–2021 m. m.		2021–2022 m. m.		Pokytis procentiniais punktais	
	Varėnos rajono savivaldybės	Šalies	Varėnos rajono savivaldybės	Šalies	Varėnos rajono savivaldybės	Šalies
Iš viso BUM mokinių	1788	327 022	1757	330 262	-31	+3 240
Dalyvauja NVŠ programose, kurių finansavimo pobūdis tikslinis finansavimas	38,87 %	24,95 %	37,79 %	26,88 %	-1,08 %	+1,93 %
Dalyvauja NVŠ programose, kurių NVŠ finansavimo pobūdis išskyrus NVŠ tikslinį finansavimą	17,23 %	11,22 %	22,54 %	11,42 %	+5,31 %	+0,2%
Dalyvauja FŠPU programose	23,10 %	17,22 %	23,16 %	16,76 %	+0,06 %	-0,46 %
Lanko BUM būrelius	55,70 %	35,82 %	33,98 %	34,07 %	-21,72 %	-1,75 %
Dalyvauja NVŠ programose arba lanko BUM būrelius	77,57 %	61,71 %	72,05 %	61,06 %	-5,52 %	-0,65 %

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Neformaliojo švietimo veiklose dalyvaujančių mokinių skaičius, kur neįtraukiami ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikai, kurie dalyvauja NVŠ ar lanko BUM būrelius nuo 2017–2018 m. m. 68 % padidėjo iki 77,57 % 2020–2021 (9,6 % daugiau nei 2017–2018 m. m.) ir 2021–2022 – 72,05 % (4,05 % daugiau nei 2017–2018 m. m., bet 5,52 % mažiau 2020–2021 m. m.). Neformaliojo švietimo veiklose dalyvaujančių mokinių skaičiaus dalis 2020–2021 m. m. 15,86 % didesnė nei šalies vidurkis, o 2021–2022 m. m. – 10,99 % didesnė.

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Neformaliojo švietimo galimybėmis mokykloje ir kitur besinaudojančių mokinių dalis 2020 m. 76,36 % ir yra 12,66 % didesnė nei didžiųjų kaimiškų savivaldybių mokyklų besinaudojančių mokinių dalis (63,70 %). 2017 m. neformaliojo švietimo galimybėmis mokykloje ir kitur besinaudojančių mokinių dalis 14 % buvo didesnė, 2018 m. mažesnė 14,4 %, 2019 m. 8 % didesnė ir 2020 m. 19,9 % buvo didesnė nei didžiųjų kaimiškų savivaldybių mokinių dalis.

Išvada. Neformaliojo švietimo galimybėmis pasinaudojusiu mokinių dalies kaitos tendencijas labai įtakojo antrus metus besitęsianti sudėtinga pandemine situacija ir įvairūs suvaržymai, neformalios švietimo veiklos ir šios veiklos vykdytojų apribojimai. Tačiau labiausiai įtakoja mažėjantis mokinių skaičius Varėnos rajone. Neformaliojo švietimo veiklose dalyvaujančių mokinių dalis, lyginant su 2020 m., sumažėjo 5,52 %, tačiau yra 10,99 % didesnė už šalies (2020m. buvo 15,86 % didesnė už šalies).

5. Mokymosi pasiekimai. Švietimo rezultatas (Asmenybės ūgtis).

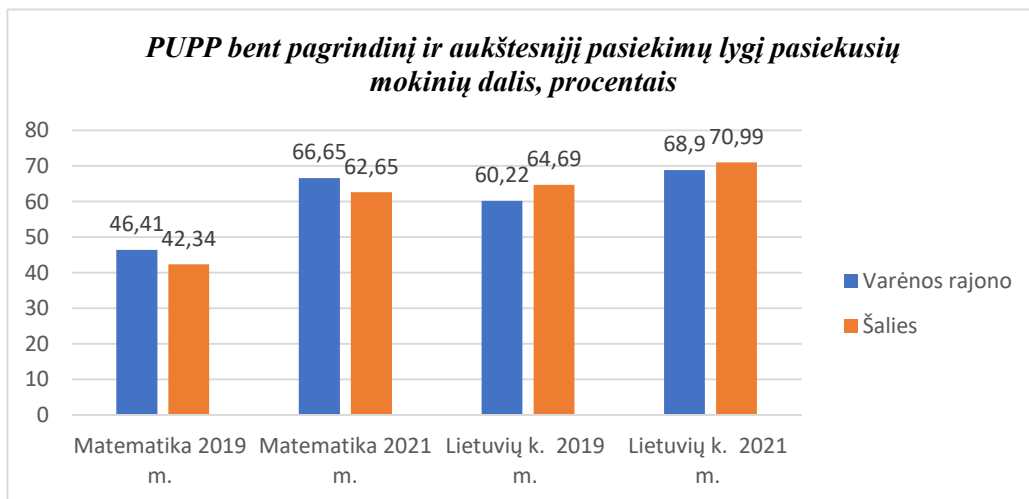
5.1. Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimai (PUPP)

2021 m. Varėnos rajono ugdymo įstaigų II g (10 kl.) mokiniai dalyvavo elektroniniame pagrindinio ugdymo matematikos, lietuvių kalbos ir literatūros pasiekimų patikrinime. 2021 m. Varėnos rajone lietuvių kalbos ir literatūros PUPP mokinių, pasiekusių pagrindinį ir aukštesnįjį pasiekimų lygį, dalis 2,09 % mažesnė nei šalies: 68,9 % Varėnos rajono ir 70,99 % šalies. Matematikos PUPP mokinių, pasiekusių pagrindinį ir aukštesnįjį pasiekimų lygį dalis 4 % didesnė už šalies: 66,65 % Varėnos rajono ir 62,65 % šalies.

2020 m. dėl pandemijos ir karantino PUPP nevykdytas. 2019 m. Varėnos rajone lietuvių kalbos ir literatūros PUPP mokinių, pasiekusių pagrindinį ir aukštesnįjį pasiekimų lygį dalis 4,47 % mažesnė nei šalies: 60,22 % Varėnos rajono ir 64,69 % šalies. Matematikos PUPP mokinių, pasiekusių pagrindinį ir aukštesnįjį pasiekimų lygį dalis 4,07 % didesnė už šalies: 46,41 % Varėnos rajono ir 42,34 % šalies.

Lyginant 2019 m. ir 2021 m. rezultatus matyti, kad rajono mokinių pasiekimai pagerėjo. Lyginant su 2019 m. padidėjo pagrindinio ir aukštesnio lygio įvertinimus gavusių mokinių dalis: lietuvių kalbos ir literatūros – 8,68 %, matematikos – 20,24 %.

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Išvada. Fiksuojama mokymosi pasiekimų pažanga. 2019 m. ir 2021 m. pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo metu bent pagrindinį ir aukštesnįjį matematikos mokymosi pasiekimų lygį pasiekusių mokinių dalis didesnė nei šalies, o lietuvių kalbos – mažesnė. Matematikos ir lietuvių kalbos pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo rezultatai 2021 m. rezultatai rajone pagerėjo. Lyginant 2019 m. ir 2021 m. vidurkius matyti, kad rajono mokinių matematikos ir lietuvių kalbos rezultatų vidurkis pagerėjo. 2021 m. sumažėjo atotrūkis tarp Varėnos rajono mokyklų lietuvių kalbos mokymosi pasiekimų lygį pasiekusių mokinių dalies ir šalies.

Būtina: stiprinti matematikos, o ypač lietuvių kalbos dalykų ugdymo organizavimą, taikant efektyvesnius mokymo metodus, mokinių konsultavimą. Skatinti mokinių mokymosi motyvaciją, stebėti pažangą, ją analizuoti ir aptarti. Svarbu stiprinti STEAM veiklą, taip pat tinklaveiką tarp savivaldybės švietimo įstaigų bei su mokslo, kultūros įstaigomis, verslo ir nevyriausybinėmis organizacijomis. Svarbu užtikrinti grįžtamąjį ryšį įgyvendinant verslumo programas.

5.2. Valstybiniai brandos egzaminai (VBE)

Varėnos rajono savivaldybės mokyklų mokinių mokomųjų dalykų VBE įvertinimų vidurkiai atspindi mokinių mokymosi rezultatus ir ugdymo(-si) kokybę.

2019 metais 86–100 įvertinimų VBE procentas daugumos egzaminų yra mažesnis nei šalies. Varėnos rajono mokyklų mokinių istorijos egzamino 86–100 įvertinimų (6,14 %) procentas yra 0,4 % didesnis už šalies (5,72 %), biologijos egzamino 86–100 įvertinimų (13,79 %) procentas beveik nesiskiria, yra 0,12 % didesnis už šalies (13,67 %). Varėnos rajono mokyklų mokinių lietuvių egzamino 86–100 įvertinimų (10,66 %) procentas yra 0,91 % mažesnis už šalies (11,57 %), matematikos egzamino 86–100 įvertinimų (2,42 %) procentas yra 5,41 % mažesnis už šalies (7,83 %). Geografijos, anglų kalbos, chemijos ir informacinių technologijų egzaminų 86–100 įvertinimų procentai yra žemesni už šalies.

2021 m. rezultatus lyginant su 2019 m. padidėjo pagrindiniu lygiu išlaikiusiųjų valstybinius brandos egzaminus dalis geografijos – 15,39%, istorijos – 10,94%, lietuvių kalbos ir literatūros – 2,7% ir aukštesniu lygiu lietuvių kalbos ir literatūros – 2,74%, matematikos – 3,37%, istorijos – 1,65%, geografijos – 7,69%, biologijos – 16,51%, informacinių technologijų – 7,14%.

Varėnos rajono savivaldybės mokinių 2021 m. brandos egzaminų įvertinimų vidurkis lyginant su šalies vidurkiu didesnę dalis aukštesnio lygio įvertinimus gavo informacinių technologijų, biologijos, chemijos, geografijos, istorijos valstybių egzaminų.

6 lentelė. Valstybinių brandos egzaminų vidurkiai

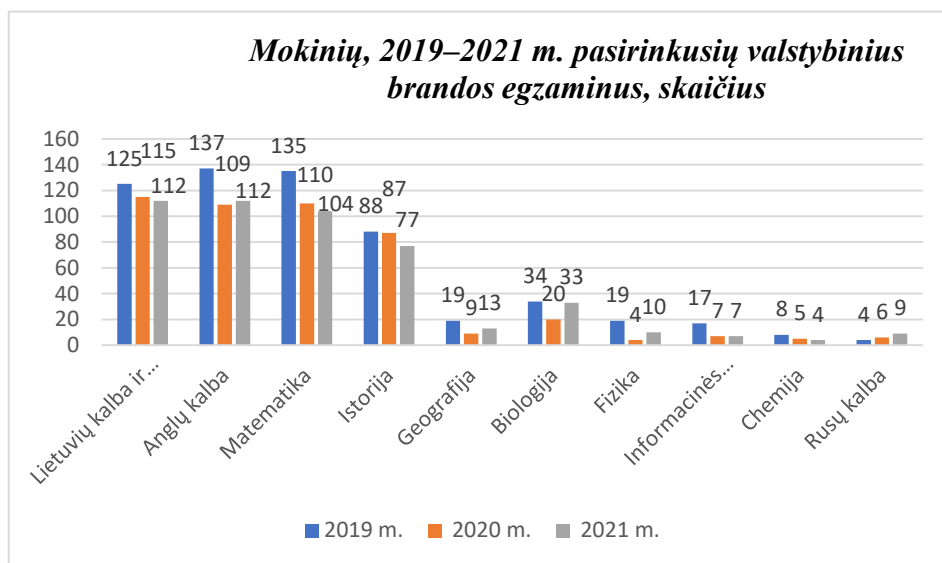
6 lentelė. Valstybinių brandos egzaminų vidurkiai Mokyklos	Metai	VBE įvertinimų vidurkis									
		Lietuvių k.	Matematikos	Anglų k.	Biologijos	Chemijos	Fizikos	Istorijos	Geografijos	Informacinių technologijų	Užsienio k. (rusų)
Varėnos rajono	2020	42,98	17,42	64,38	54,55	48,8	18,25	53,24	70,44	50,57	64,83
Šalies	2020	44,27	26,72	70,4	54,96	54,06	46,39	53,81	47,17	46,85	79,67
Varėnos rajono	2021	46,09	31,91	53,57	57,15	56,25	33,3	49,13	50,31	59,14	65,89
Šalies	2021	46,38	35,24	65,08	54,51	51,36	47,1	48,83	45,85	47,69	79,32
Varėnos rajono bendras vidurkis		44,54	24,67	58,98	55,85	52,53	25,78	51,19	60,38	54,86	65,36

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Lyginant paskutiniuosius dvejus 2020–2021 metus Savivaldybės mokinių daugumos VBE įvertinimo vidurkiai mažesni nei šalies. Trijų egzaminų įvertinimo vidurkiai aukštesni nei šalies: geografijos egzamino įvertinimo vidurkis (60,38 balo) yra 13,87 balo didesnis nei šalies (46,51 balo), biologijos egzamino įvertinimo vidurkis (55,85 balo) yra 1,12 balo didesnis nei šalies (54,74 balo) ir informacinių technologijų egzamino įvertinimo vidurkis (54,86 balo) yra 7,59 balo didesnis nei šalies (47,27 balo). Mažiausias bendras dvejų metų Varėnos savivaldybės mokinių VBE įvertinimo vidurkis – matematikos, jis siekia tik 24,7 balo ir 6,32 balo mažesnis nei šalies (30,98 balo). Nuo šalies vidurkio nedaug skiriasi: lietuvių kalbos egzamino įvertinimo vidurkis (44,54 balo) yra 0,79 balo mažesnis nei šalies (45,33 balo), chemijos egzamino įvertinimo vidurkis (52,53 balo) yra 0,19 balo mažesnis nei šalies (52,71 balo) ir istorijos egzamino įvertinimo vidurkis (51,19 balo) yra 0,13 balo mažesnis nei šalies (51,32 balo).

Lyginant 2020 m. ir 2021 m. Varėnos rajono savivaldybės mokinių lietuvių VBE įvertinimo vidurkis pagerėjo 3,11 balo, 14,49 balo pagerėjo matematikos, 2,6 balo pagerėjo biologijos, 7,45 balo pagerėjo chemijos, 15,05 balo pagerėjo fizikos, 8,57 balo pagerėjo informacinių technologijų ir 1,06 balo pagerėjo užsienio kalbos (rusų) VBE mokinių įvertinimo vidurkiai. Tačiau sumažėjo anglų kalbos (-10,81 balo), istorijos (-4,11 balo) ir geografijos (-20,13 balo) VBE mokinių įvertinimų vidurkiai.

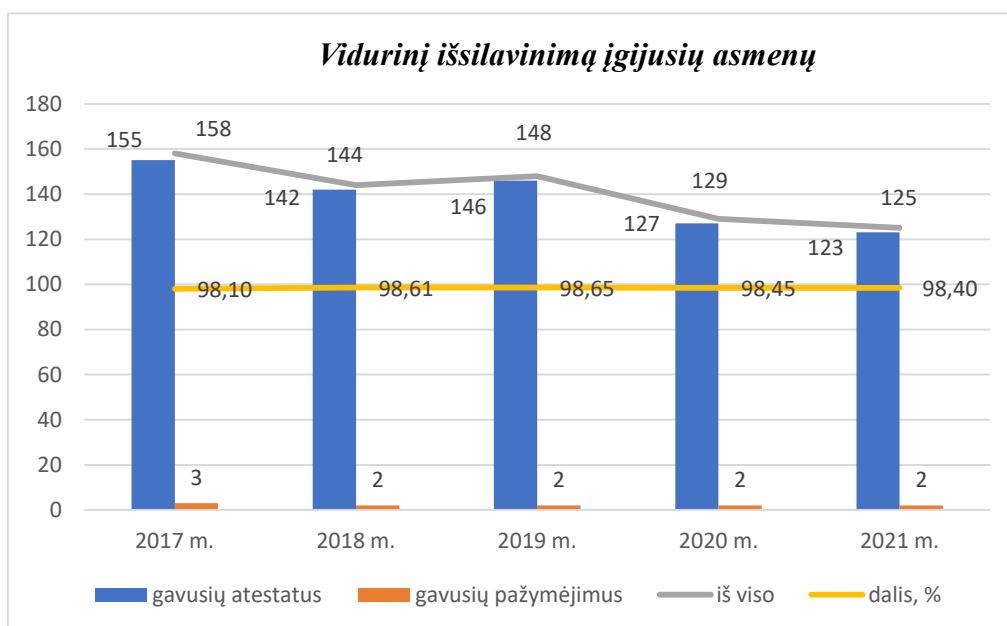
Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerija, nustačiusi Savivaldybėms tikslą ir vertinimo kriterijus, siekia, kad šalyje būtų padidinta tris ir daugiau valstybinių brandos egzaminų išlaikiusių abiturientų dalis. 2021 m. metais abiturientų, išlaikiusių tris ir daugiau egzaminus, dalis sudarė 85,4 %, o lyginant su 2020 m. (85,1 %) padidėjo 0,3 %.

Duomenų šaltinis: Nacionalinė švietimo agentūros informacija

Išvada: Fiksuojama mokymosi pasiekimų pažanga. 2021 m. metais abiturientų, išlaikiusių tris ir daugiau egzaminus, dalis padidėjo 0,3 %, lyginant su 2020 metais. 2021 m. pagerėjo Varėnos savivaldybės lietuvių kalbos, matematikos, biologijos, chemijos, fizikos, informacinių technologijų ir užsienio kalbos (rusų) VBE mokinių įvertinimo vidurkiai.

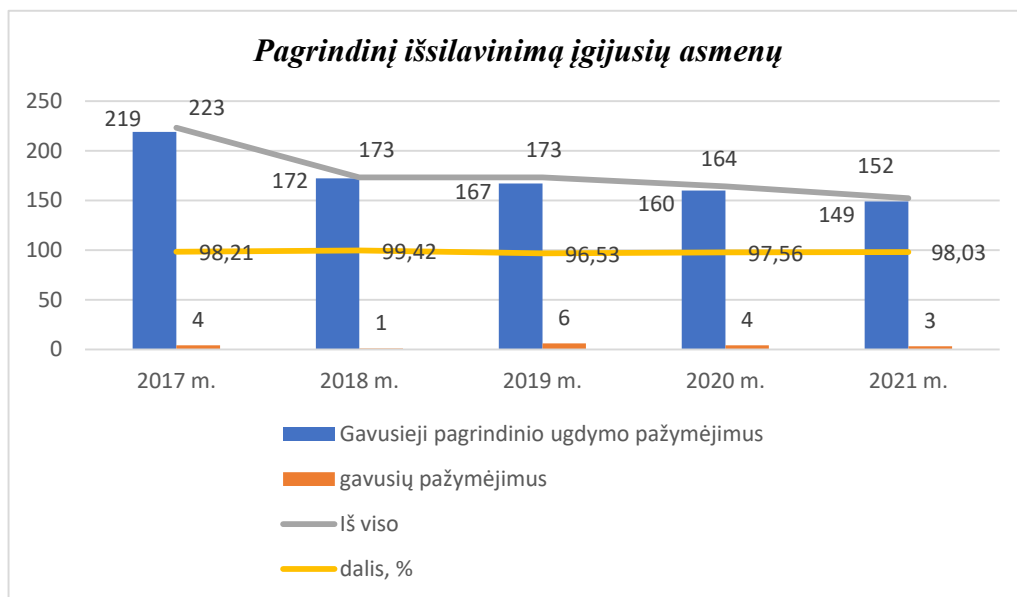
Lyginant Varėnos savivaldybės mokinių, 2019–2021 m. pasirinkusių valstybinius brandos egzaminus, skaičius, visų VBE pasirinkimai sumažėjo, nes sumažėjo Savivaldybės kandidatų skaičius. Mažėja skaičius mokinių, kurie renkasi chemijos, fizikos, informacinių technologijų ir geografijos egzaminus.

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Vidurinių išsilavinimą įgijusių Varėnos rajono savivaldybės mokinių dalis praktiškai kinta minimaliai, bet stebint penkerių metų rezultatus kiekvienais metais viršija 98 %.

33 diagrama

Duomenų šaltinis: ŠVIS

Pagrindinį išsilavinimą įgijusių Varėnos rajono savivaldybės mokinių dalis kinta dešimtosiomis dalimis. Stebint penkerių metų rezultatus, lyginant 2017 m. su 2021 m., šiek tiek sumažėjo 0,18 %, o lyginant 2020 m. ir 2021 m. rezultatus, padidėjo 0,47 %. Penkerių metų pagrindinį išsilavinimą įgijusių mokinių vidurkis – 98 %.